

Tã ìgĩ-ìgĩ Póólô kâ rĩ lâ Kōrínĩtô lé 'bá yĩ drí rĩ 2 Kōrínĩtô lé 'bá

Tã 'è'á zĩlâ nĩlĩ sísí rĩ

Póólô ìgĩ tã nô krístô 'bá gólĩyĩ Kōrínĩtô 'álá rĩ 'bá yĩ drí, tã-drĩ tã gólĩyĩkâ rĩ'á lâsélâ gólâ rú rĩ 'bá yĩ kâ lôgôzó gólĩyĩ drí. Gólĩyĩ rĩ tã átálé kĩ, Póólô òlèé ìyĩ kô, tãlâ gólâ gôó drē kô gólĩyĩ ndrèlé kpá ó'dí òzô drílâ tã 'bázó 'èlé sísí rĩ kátí. Āzâ 'bá yĩ ìsũ ìyĩkâ kĩ, Póólô āā'dó íyĩngá lājó'bá 'ì kô, gō'dá tã átĩ-átĩ gólâ drí rĩ'á pēlâ gólĩyĩ drí rĩ āā'dó kô tã pātĩ 'ì. Gō'dá kpá krístô 'bá ìfĩ ící 'bá āzâ 'bá yĩ rĩ ìyĩ trá âcálé Kōrínĩtô 'á nĩngá rĩ'á tã ngĩ āzâ 'bá yĩ ìmbálé Póólô kâ 'dĩ rú sĩ. Póólô kĩ nĩ rĩ, ìfĩ ící 'bá 'dĩ 'bá yĩ āā'dô ìyĩ rĩ'á âdĩ lôvó bē rōô, gō'dá gólĩyĩ āā'dá ìyĩ tã 'è'ē Yēsũ kâ rĩ mbĩ òjílâ drí kô. Gólĩyĩ rĩ rĩ'á tã lâràkô āzâ 'bá yĩ 'èlé, rĩ'á òjílâ tĩ 'bálé â'dĩlĩ. Gólĩyĩ rĩ kpá rĩ'á ìyĩ tã lôngólé tã nĩnĩ gólĩyĩkâ Ôvârí rĩ tāsĩ rĩ tã lâ 'á. Tãlâ Póólô rĩ tã ìtĩ 'dĩ 'bá yĩ 'èlé kô rĩ drí sĩ rĩ, gólĩyĩ drí rĩzó tã ìsũlĩ rĩ rĩ kĩ, Póólô āā'dô fĩ trá 'bálé pātĩ drĩ-'bá krístô 'bá kâ 'ì yā rĩ. Gō'dá tã Póólô kâ ā'dó kô ìtĩ. Gólâ âtũ ìyĩ fĩ trá lâŋô ũsúzó tã lēlē gólâkâ Yēsũ 'á rĩ tāsĩ. Gólâ lē tã lē 'bá gólĩyĩ ó'dí ró yĩ drí ìmbálé Yēsũ rĩ tāsĩ 'dĩ 'bá yĩ rōô. Gólâ ā'dó kô lâfâ lôvó 'bá 'ì, ngátá tã āmbā lôvó bē. Ītĩ rĩ, gólâ rĩ'á tã ā'dâ-ā'dâ drĩ-'bá krístô 'bá kâ rĩ tãndĩ kâ rĩ ró gólĩyĩ drí.

Gõ'dá Póólō à'dâ trá kī, krístō 'bá gólâ pătĩ rī à'dô 'ě'á lâṅṅ ùsúlí, gõ'dá āzāngá sī, àà'dô fũ'á lâ kpá òzō Kúmú gólíyíkâ Yésū tí. Yì rī gógó ífífí lâ ó'bā yì trá gānīmā 'á, gõ'dá ócā yì trá, tālā òjílā Yúdā yí kâ rī 'bá yì gā ìyì tã àtî-àtî yí drí rĩ'á pēlá rī trá dó. Òzō gólíyì drí à'dórē trá krístō 'bá ró 'dī tí rī, gólíyì ò'bā ìyì lĩfĩ kò kízó nī rī, rĩrĩ ìyíkâ rī àà'dô 'bā'á cú ìtí lâṅṅ āzā 'bá yì àkó, gõ'dá òjílā àà'dô rĩ'á ìyì ìnjìlì òzō lĩfĩ ìcì 'bá āzā nã 'bá yí kâ nã tí.

Gólâ rī zãã cãcã íyíkâ gólíyì ngálâ rī tã lâ 'bālê lãfâ ù'dù-ù'dù kâ krístō 'bá gólíyì ngá àkó Yērōsālēmā 'álâ rī 'bá yì pázó rī àtâ-àtâ sī.

¹ Mā Póólō tībê Ôvârí drí njìlì nī à'dólé lājó 'bá Yésū Krístō kâ ró rī, má ìgĩ wárāgã nô nī ànì krístō 'bá Kōrīnītō 'álâ nã 'bá yì drí gõ'dá ànì gólíyì à'dó 'bá 'bãdrĩ Gĩrĩkĩ kâ 'álâ rī yì drí. Àmâ àmâ àdrúpĩ Tīmátĩyã bê, 'è nì-bê-yã ànì drí ndrĩ.

² Ôvârí àmâ átá gõ'dá Kúmú àmákâ Yésū Krístō bê òfē òrē ànì drí tã à'dì bê.

³ Mã lùyì Ôvârí Kúmú àmákâ Yésū Krístō rī átá ró rī gólâ tībê 'à lâ drí à'dìlì trá àmâ rú nõ, Ôvârí rī gólâ kpá ì'dì mbârākã sō 'bá àmâ rú rī. ⁴ Òzō lâṅṅ àà'dô trá àmâ 'ě'á rī, gólâ drí àmâ 'bázó fĩ àtùlì. Gólâ pã àmâ ìtí 'dī rī, tālâ mã òpã ró òjílâ gólíyì lâṅṅ drí 'ě'á gólíyì 'èlê rī kpá ìtí. ⁵ Òzō lâṅṅ ò'è àmâ rōô tã lēlê àmákâ Yésū Krístō 'á rī tãsí rī, gõ'dá Yésū Krístō à'dô àmâ pĩpĩsílì 'bã'á à'dìlì à'dì gõ'dá rĩzó mbârākã íyíkâ fèlê àmâ drí rōô.

⁶ Òzō gõ'dá lâṅṅ à'dô trá àmâ 'ě'á rī, tã 'dì à'dô ró bê ànì pālê. Òzō Ôvârí ò'bã àmâ pĩpĩsílì trá ìdúlì

kâyî lâṅō drí rīzó áamá 'élé rí 'á rí, tã rí 'dĩ â'dô
 ãní pã'á tã nĩlĩ kĩ nĩ rí, Ôvârí â'dô kpá ãní pĩpĩsílĩ
 'bã'á ìdúlĩ òzō lâṅō òtírĩ rĩ ãní 'élé rí. ⁷ Ítí rí,
 má lē tã trá pãtĩ-pãtĩ pĩpĩsílĩ ãlô sĩ kĩ, Ôvârí â'dô
 tã 'dí 'ē'á kpá ítí ãní drí. Lâṅō tĩbê ãmã 'ē 'bã
 rí, â'dô kpá ãní 'ē'á. Gõ'dá ítí rí, Ôvârí â'dô kpá
 pĩpĩsílĩ tã âtũ kã fē'á ãní drí gõ'dá kpá ãní pĩpĩsílĩ
 'bãlé â'dílĩ â'dĩ òzō drílã 'ērē lâ má drí rí kátí.

⁸ Ámã âdrúpĩ yĩ áamá ìzó yĩ bē, má lē lâṅō gólã
 ãmã 'ē 'bã 'bãdrĩ Ásīyã* kã 'álã rí tã lâ 'bãlé
 kpá ãní drí nĩlĩ. Lâṅō rí 'dĩ lâṅĩ trá kôrô, gõ'dá
 mbârákã lâ lâvũ trá gãrã ãmã drĩ sĩ. Ítí rí, mã
 kĩ ãmãkã rí, lâṅō rí 'dĩ ãâ'dô ãmã fũ'á. ⁹ Mã kĩ
 ãmãkã rí, pãtĩ-pãtĩ kâyî ãmãkã drã kã rí ãácã
 trá. Tã rí 'dĩ â'dô ítí 'dĩ rí, tãlã mã òzó kô ùjũũ nĩ
 ãmã nyãányã pãlé, mã òfē ró ãmã bē rí cé Ôvârí
 drígã ì'dĩ, Ôvârí tĩbê rĩ 'bã òjílã ìngálé òdrã 'ásĩ
 rí. ¹⁰ Ôvârí gólã tĩbê ãmã pã 'bã nĩ lâṅō ãmbã
 tĩbê 'ē 'bã ãmã fũlĩ ítí 'dĩ 'ásĩ 'dí rí, gólã ì'dĩ
 Ôvârí tĩbê ãmã drí 'ēzó tã lēlé 'á lâ pĩpĩsílĩ ãlô
 sĩ rí. Ìzátú rí, gólã â'dô kpá zãã rĩ'á ãmã pãlé
 lâṅō 'ásĩ, ¹¹ tãlã nĩ òrĩ trá zãã rĩ'á gólã rí ìrátãlé
 ãmã tãsĩ rí. Ítí rí, òjílã dũũ â'dô ìcã'á cú Ôvârí rí
 lùyílĩ, tãlã gólĩyĩ ndrê gólã pã ãmã trá kâyî lâṅō
 kã 'ásĩ.

*Tã Póòlô drí tã yĩ drí 'ē'á 'ēlã rí jãzó ngũ rí tã
 lâ âtázó rí*

¹² Ámã âdrúpĩ yĩ, tã ìsũ ãmãkã vó ró rí, Ôvârí
 nĩ trá kĩ, má rí trá ãngó nõ drĩ òjílã tãndí rí ró

* **1:8** 1.8 'Bãdrĩ 'dí rĩ'á gólã rĩ'á zĩlã ngbãàngbãnô Túrũkĩ rí ì'dĩ.

gõ'dá tã gólīyī má drí rī'á 'èlâ ãnī drí rī 'bá yī rī'á cú tã ònjí ãkó. Má rī tã gólīyī sū 'bá Ôvârí rú rī yī 'èlé ì'dí ãnī drí, â'dô mbârâkâ gólâ drí fêlé má drí rī vó ró. ¹³ Tã gólīyī má drí ìgílí ãnī drí nõ 'bá yī, má ìgī trá tã mbî 'ì gõ'dá kpá dódó tã gólīyī ãnī drí 'è'á ífí lâ n̄l̄l̄ dódó rī yī ì'dí. ¹⁴ Gõ'dá nī n̄l̄l̄ tã ámákâ 'dī drē cé dā ìtí, gõ'dá má lē ãnī tã ámákâ rī n̄l̄l̄ ngbálí-ngbálí ìzátú, tãlâ má lē ámâ ârúíl̄ ãnī tãsí, gõ'dá nī ârú ró kpá ãnī ãmâ tãsí, kâyì gólâ Kúmú ámákâ Yésū Krístō drí 'èzò âgòlé ângó nõ 'á rī 'á.

¹⁵ Tã ìsū ámákâ 'á rī, tã 'dī fī trá ãnī drī. Ìtí rī, má lē trá cãlé ãnī ngáá tólâ ândâlâ rī, tãlâ nī â'dô ró bê âyīkō bê má drí ãnī pázó ândâlâ rī. ¹⁶ Má lē trá ãnī ndrêlé sísí, má òtírī n̄l̄l̄ n̄l̄l̄ 'bâdrī Mèkèdóniyã kâ 'álâ rī. Gõ'dá má lē kpá trá cãlé ãnī ngálâ má òtírī âgò Mèkèdóniyã lésí rī, tãlâ nī pâ ró mâ bê âdì sí fínyáwá má drí n̄zò ì'dí sí lâ 'bâdrī Yūdáyã kâ 'álâ.

¹⁷ Nī ìsū bê-rī, mâ rī'á òjílâ tã ìsū-ìsū bê rī rī rī ì'dí yã? Nī ìsū bê-rī mâ òjílâ gólâ rī 'bá tã yí drí 'bãlé trá 'èlé rī 'è 'bá kô rī ì'dí yã? ¹⁸⁻¹⁹ Ôvârí nī trá kí, má â'dó kô òjílâ ìtí 'dī ì'dí. Má rī zã tã mbî rī âtálé ì'dí, tãlâ Ôvârí rī mvá Yésū Krístō, tã gólâkâ âtálé rī íyíkâ kó zã ãlô. Gólâ ì'dí tíbé ámâ Sīlívánō* yí bê gõ'dá Tīmátīyã yí bê drí tã lâ pélé ãnī drí rī. ²⁰ Ì'dô tã gólīyī Ôvârí drí 'bãlé trá dūu 'è'á 'èlâ ámâ drí 'dī 'bá yī tãsí rī ì'dí rī, mã n̄l̄l̄ trá kí, tã păt̄t̄l̄ ró, Ôvârí â'dô tã 'dī 'bá yī 'è'á tãlâ Yésū Krístō rī tãsí. Òzō gõ'dá ã'dô trá ìtí

* **1:18-19** 1.18-19 Sīlívánō 'dī rú lâ âzã kpá bê rī'á Sīlã.

rî, 'dĩi tã ãmã drí rĩzõ tã âtalé kî, “Ãã'dô ãtĩ”, õzõ mã õrĩ trá Ôvãrĩ rĩ lûyĩlĩ Yésũ Krĩstõ rĩ rú sĩ rĩ ã'dĩ. ²¹⁻²² Ôvãrĩ ã'dĩ gólã tĩbê ãmã 'bã 'bã ndrĩ ãnĩ bẽ ã'dólé ngã ãlõ ró Yésũ Krĩstõ 'á rĩ, gõ'dã ãmã 'bãlẽ rĩlĩ zãã tã lẽlẽ sĩ, tã iyĩkã 'á. Gólã njĩ ãmã trá lõsĩ iyĩkã 'ëlẽ. Gõ'dã gólã 'bã lãmbé kpã trá ãmã rú õzõ ngã gólã 'bã 'bã ngã iyĩkã ró rĩ kãtĩ, Lĩndrĩ Tãndĩ iyĩkã fẽfẽ lâ sĩ rĩlĩ ãmã pĩpĩsĩlĩ 'á. Gólã ãfẽ Lĩndrĩ Tãndĩ iyĩkã trá rĩlĩ ãmã pĩpĩsĩlĩ 'á sĩ, õzõ ngã drĩ-kákã gólã drĩ 'ẽ'á 'ëlã ãmã drĩ rĩ kãtĩ, tãlã mã ãnĩ ró bẽ kĩ, pãtĩ-pãtĩ ró Ôvãrĩ ã'dô ãmã 'bã'á rĩlĩ ãlõ Yésũ bẽ ãrũ 'álã.

²³ Ôvãrĩ ã'dĩ lĩfĩ drĩ 'bã ámãkã ró tã lâ ã'dalé kĩ, õzõ mã õgõ cãlẽ bũũũ Kōrinītō 'á tólã kõ rĩ, mã 'ẽ tã rĩ 'dĩ ãtĩ 'dĩ rĩ, ã'dô ró bẽ ãnĩ pãzõ mã õzõ kõ tã lõgõõ ãnĩ drĩ õnjĩ ró rõõ. ²⁴ Mã lẽẽ rĩlĩ ãnĩ drĩ õzõ kũmũ kãtĩ rĩ kõ. ãtĩ rĩ, tãkõ mã rĩ bẽ-rĩ rĩ'á lõsĩ 'ëlẽ kpãkã ãlõ ãnĩ bẽ, tãlã nĩ ã'dô ró bẽ gágã tã lẽlẽ ãnĩkã Yésũ Krĩstõ 'á rĩ 'á õzõ rákã fẽ kãtĩ.

2

¹ ãtĩ rĩ, mã 'bã tã ãsũ ámãkã kĩ'á nĩ rĩ, mã cá kõ ãnĩ ndrẽlẽ rĩ trá, tãlã mã õcã tólã rĩ, mã ã'dô ãnĩ 'bã'á ã'dólé tã ãsũ ró. ² Gõ'dã õzõ mã õ'bã ãnĩ trá ã'dólé tã ãsũ ró rĩ, ã'dĩ ã'dô gõ'dã ámã 'bã'á ã'dólé ãyĩkõ ró nĩ yã? ³ Mã ãgĩ tã 'dĩ sĩsĩ ãnĩ drĩ 'dĩ rĩ, tãlã nĩ lõbẽ ró Ôvãrĩ rĩ vó bẽ tãndĩ ró, tãlã mã lẽẽ kõ ã'dólé tã ãsũ ró tã õnjĩ ãnĩkã drĩ. Õzõ mã õcã tólã rĩ, rĩ'á tãndĩ ró mã drĩ ã'dózõ ãyĩkõ ró tã 'ẽ'ẽ tãndĩ ãnĩkã sĩ. Nĩ ndrẽ trá, mã nĩ trá kĩ, õzõ mã ã'dô trá ãyĩkõ ró rĩ, ã'dô kpã ãnĩ 'bã'á ã'dólé

ãyĩkō ró. ⁴ Kãyĩ gólâ má drí wárāgā ãgĩzó ãnĩ drí sísí nã rĩ, tã 'è'è ãníkâ ãkpókpolō má trá rōō gō'dá 'bã ámã pĩpĩsílí trá â'dólé ãzã ró, gō'dá bũũũ má drí ãwó ngōzó kãyĩ gólâ má drí rĩzó wárāgā nã ãgĩlí nã 'á. Má lěé kō úlí ámákâ nõ drí ãnĩ 'bãlé â'dólé tã ãsũ ró. Má lě bê-rĩ úlí ámákâ nõ drí tã â'dalé ãnĩ drí kĩ, má lě ãnĩ trá rōō.

Póólō â'dâ tã krístō 'bá yĩ drí tã ònjí òjílã ãzã gólĩyĩ lãfálé sĩ

rĩ kã áyélé

⁵ Sísí òjílã rĩ ãnĩ lãfálé sĩ gólâ tĩbê tã ònjí 'è 'bá trá 'dĩ rĩ, gólâ 'bã má trá â'dólé tã ãsũ ró, gō'dá 'bã bê-rĩ ãmbá lâ ãnĩ ã'dĩ â'dólé tã ãsũ ró rōō. ⁶ Lãṅō gólâ ãnĩ 'dĩ 'bá yĩ drí fělé gólâ drí 'dĩ ãcã trá 'dĩ. ⁷ Ítĩ rĩ gō'dá, ngbãangbãñō rĩ, nĩ áyê gólâ tã ònjí gólákã 'dĩ 'ásĩ. Nĩ âtã úlí ã'dĩ ã'dĩ gólâ rĩ 'bãlé â'dólé ãyĩkō ró, tãlã ãzã òzó kō gólâ rĩ 'èè rōō. ⁸ Ítĩ rĩ, má lô'bã rú'bã ãnĩ drí, nĩ â'dã gólâ drí kĩ, nĩ lě gólâ trá. ⁹ Wárāgā ãzã má drí ãgĩlí sísí ãnĩ drí nã rĩ, ã'dô ró bê ãnĩ ãjũzó, tãlã má lě nĩlã ngátã tã gólĩyĩ ndrĩ má drí 'bãlé ãnĩ drí rĩ 'bá yĩ, ãnĩ njãã 'èlã yã rĩ. ¹⁰ Òzō nĩ ãáyê tã ònjí ãgō 'dĩ kã trá rĩ, 'dĩ rĩ má áyê gólâ kpá trá tã ònjí ãyĩkã 'dĩ 'ásĩ drĩ-ãcê Yésũ Krístō kã rĩ sĩ. Má rĩ tã 'dĩ 'bá yĩ 'èlé ãtĩ 'dĩ rĩ, ã'dô ró bê ãnĩ pãlé, tãlã Sātãñã òzó kō lãtĩ úsú rĩzó drĩ-ãcê bê ãnĩ drĩ, ¹¹ tãlã ãmã ãnĩ bê mã nĩ mãñĩ Sātãñã kã rĩzó ãmã âdólé rĩ trá tãndĩ ró.

Tã tã ãsũ Póólō kã nĩzó Trówã 'álã rĩ tãsĩ rĩ

¹² Má cã bê Trówã 'álã nĩ'á tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Yésũ rĩ tãsĩ nõ pėlé tólã rĩ, Kúmú ãmákã Yésũ nĩ lãtĩ

trá má drí lōsī 'ēzō tólâ yí drí. ¹³ Gõ'dá gbõ lé ítí rí, má rí kô p̄p̄îs̄l̄í ă'dí s̄í, t̄âlâ má úsú âmâ âdrúp̄î Títō tólâ vōrâ bê má drí ânî ngá lésī kô. Ítí rí gō'dá, má drí ngāzō Trówā rí âyélé n̄zō Mēkēdónĩyā 'álâ gólâ rí lōndālé.

Tā Póōlō drí â'dózó lājó'bá Yésū gólâ tā trō 'bá trá Sātánā drígá s̄í rí kâ ró rí

¹⁴ Ítí rí, gō'dá mã 'dê mã 'ê âwô-ítí Ôvârí drí rōô, t̄âlâ gólâ 'bā âmâ trá kárâ âmâ drí r̄ízō t̄ā trōlê ăjú 'ásī ăjú-'bá-ăzí yí drígá s̄í, t̄âlâ mã â'dô trá ngá ãlô ró Yésū Krístō bê. Ôvârí rí r̄í'á t̄ā Yésū Krístō rí t̄āsī rí iyálé âmâ s̄í ōjílâ drí vō 'ásī ndrī, t̄ā Yésū rí t̄āsī 'dī r̄í'á nyé ōzō ngá ăjí bê tūrū-tūrū rí ăjí lâ drí r̄írī lâ'búlí sūsū ró rí kâtí.

¹⁵ Úl̄í gólīyī âmâ drí r̄í'á pēlâ Yésū Krístō rí t̄āsī nô rí 'bā Ôvârí â'dólé âyīkō ró. Ăjí lâ r̄í'á ngīl̄í ōjílâ gólīyī Ôvârí drí 'ē'á pālâ rí 'bá yí drí gō'dá kpá ngīl̄í gólīyī Ôvârí drí 'ē'á zālâ l̄ās̄í s̄í rí yí drí.

¹⁶ Gõ'dá gólīyī Ôvârí drí 'ē'á pālâ rí 'bá yí drí rí, úl̄í âmákâ 'dī 'bá yí ăjí lâ iyíkâ gólīyī drí ngá gólâ 'ē 'bá gólīyī 'bālê r̄ílí zāâ gbádú ădūkū ãkó rí ró. Gõ'dá ōjílâ gólīyī Ôvârí drí 'ē'á zālâ rí 'bá yí drí rí, úl̄í âmákâ 'dī ăjí lâ gólīyī ângū iyíkâ iyī ōdrā ăjí ró. * Â'dô gō'dá bê trá ítí rí, ă'dī â'dô ícá'á n̄í t̄ā ángí gólâ ítí t̄ā pēpē Yésū rí t̄āsī 'dī 'élé n̄í yā?

¹⁷ Mã â'dó kô ōzō ōjílâ gólīyī lē 'bá iyíkâ úl̄í Ôvârí kâ nō gīl̄í ōjílâ drí l̄āfâ s̄í rí 'bá yí kâtí kô. Gõ'dá t̄âlâ Ôvârí rí nyāányâ n̄jī âmâ n̄í â'dólé t̄ā Yésū

* **2:16** 2.16 Gólīyī volé gā 'bá dó t̄ā l̄élé úl̄í 'dī 'á rí, Ôvârí â'dô gólīyī zā'á l̄ās̄í s̄í.

Krístō rī tāsī nō pē 'bá lâ ró, mã rī âdrélé gólâ rī lĩfĩ drĩ 'á rĩ'á tâ p̄tĩ-p̄tĩ rī p̄lé ĩ'dĩ òjĩlâ âzĩ yĩ drĩ.

3

Tā tâ-drĩ lēlē ó'dí Ôvârí kâ tāsī rī

¹ Nĩ ĩsũ ânĩkâ bê rī, má rī nō âmâ lômbé'á yã? Nĩ lē wárãgã ĩ'dĩ fēlé ânĩ drĩ, ã'dô ró bê âmâ â'dalé ânĩ drĩ ngátá ânĩ drĩgá sĩ âfēlé âmâ drĩ, ã'dô ró bê lôsĩ má drĩ rĩ'á 'ēlâ nō â'dalé yã?

² 'É'ē! Bê-rĩ ânĩ nyãányã ĩ'dĩ òzō wárãgã âmákâ tâ âmákâ â'dalé òjĩlâ drĩ rī kâtí. Tã ânĩkâ ígĩ trá âmâ p̄p̄ĩsĩlĩ 'á. Òjĩlâ âzã 'bá yĩ ndrê ânĩ trá, gō'dá gólĩyĩ nĩ tâ tãndĩ má drĩ rĩ'á 'ēlâ ânĩ drĩ rī 'bá yĩ trá ndrĩ. ³ Ítĩ rī, rĩrĩ tãndĩ ânĩkâ 'dĩ rī nĩ tâ â'dalé òjĩlâ drĩ kĩ, ânĩ ĩ'dĩ òzō wárãgã gólâ Yésũ Krístō drĩ âjólé tâ íyĩkâ ró âmâ sĩ rī kâtí. Òjĩlâ mvá ígĩ nĩ ìbĩrĩbĩ drĩĩ kô. Ígĩ trá Líndrĩ Tãndĩ Ôvârí kâ tĩbê â'dó 'bá lédrê-lédrê ró zãâ gbádú ãdũkũ ãkó rī sĩ. Ígĩ kô ìbĩrĩbĩ drĩĩ, ígĩ trá òjĩlâ mvá p̄p̄ĩsĩlĩ 'á.

⁴ Mã rī tâ 'dĩ âtalé ĩtĩ 'dĩ, tãlâ mã nĩ trá tâ p̄tĩ-p̄tĩ ró kĩ, Ôvârí âfē mbârâkã trá âmâ drĩ lôsĩ íyĩkâ 'ēzó Yésũ Krístō sĩ. ⁵ Tã gólâ má drĩ âtalé 'dĩ ífĩ lâ â'dó kô kĩ, mã â'dô lôsĩ 'dĩ 'ē'á mbârâkã âmákâ sĩ rī. Ôvârí rī nĩ mbârâkã fēlé má drĩ. ⁶ Gólâ âfē mbârâkã nĩ âmâ drĩ â'dózó lãjó'bá tâ-drĩ lēlē ó'dí gólâkâ gólâ drĩ 'bãlé trá òjĩlâ drĩ nō kâ ró. Ítĩ rī, tâ-drĩ lēlē ó'dí gólâkâ 'dĩ â'dó kô tâ 'bã'bã gólâ ígĩlĩ trá rī ĩ'dĩ, íyĩngá bê-rĩ tâ Líndrĩ Tãndĩ Ôvârí kâ rī drĩgá sĩ rī ĩ'dĩ. Tã 'bã'bã gólâ

tíbê Músã drí ìgílí 'dĩ, rí íyíkâ rĩ'á òdrã pá âsélé ì'dí òjílã drĩ. Gõ'dá Líndrí Tãndí Ôvârí kâ rí, rí íyíkâ bê-rí rĩ'á òjílã 'bálé rĩlí zãã gbádú ãdũkũ ãkó.

⁷ Tã 'bã'bã gólíyí ìgílí kúní mvá drĩ 'dĩ rí âsê òdrã pá trá òjílã drĩ. Gbõ lé ìtí rí, tã 'bã'bã âfêlé 'dĩ â'dâ ãmbã Ôvârí kâ trá òjílã drí, gõ'dá Músã rí nĩlí 'bálé kpá lãgúlí lãgû. Gõ'dá òjílã Ìsĩrã'élê kâ ícá ìyí gõ'dá kô gólã rí nĩlí ndrêlé lãgû-lãgû lâ drí sĩ. Gõ'dá ìtí rí, Músã drí ìyí nĩlí âkózó kpãákũ ítã sĩ, gbõ lé lãgû-lãgû rí gógó 'dĩ ìtõ trá rĩ'á rú ndrêlé rí. ⁸ Gõ'dá ngbãangbãno rí, tã-drĩ lèlê ó'dí Ôvârí kâ túbê Líndrí Tãndí gólãkâ âfê 'bã ãmã drí nõ rí, ãmbã lâ rĩ'á kôrô. ⁹ Nĩ ndrê, òzõ tã 'bã'bã gólã túbê lãno 'bã 'bã òjílã drĩ tã ònjí 'bã ró rí, ã'dô trá tãndí ró rí, gõ'dá tã 'bã'bã gólã ngá pãpã fê 'bã ì'dí rí tãndí lâ â'dô lãvũ'á gãrã. ¹⁰ Ìtí rí, tã 'bã'bã 'dĩ 'bã yí, mã ndrê fínyáwá ró, mã ndrê bê-rí tã-drĩ lèlê ó'dí Ôvârí kâ òjílã pãzó nõ rí tã ãmbã ró lãvũlí gãrã. ¹¹ Òzõ gõ'dá tã 'bã'bã tã lâ drí 'è'á rú ndrêlé rí, ãã'dô rĩ'á tã ãmbã-ãmbã bê rí, gõ'dá tã-drĩ lèlê ó'dí túbê 'è 'bã rĩlí zãã gbádú ãdũkũ ãkó nõ, ãmbã-ãmbã lâ â'dô lãvũ'á gãrã gólã tã 'bã'bã kâ nã drĩ sĩ.

¹² Ìtí rí, mã 'bã gõ'dá tã ìsũ ãmãkã nõ ndrĩ 'dó tã-drĩ lèlê ó'dí nõ drĩ. Tã 'dĩ tãsí rí, mã â'dô nĩ'á Ôvârí ngálã cú ìtí ùrĩ ãkó. ¹³ Mã â'dó kô òzõ Músã kãtí. Gólã â'bã ìyí nĩlí kpãákũ ítã sĩ tãlã òjílã Ìsĩrã'élê kâ òzó kô ìyí nĩlí rí 'bã lãgúlí 'dĩ ndrêê, gõ'dá lãgû-lãgû gólã rí nĩlí 'á 'dĩ drí ãvĩzó. ¹⁴ Òjílã gólíyí Ìsĩrã'élê kâ 'dĩ 'bã yí, tã ìsũ

gólīyíkâ áâ'bã trá kpãákũ, tãlã tã mb̃i Ôvârí kã nõ
 òzò fĩ gólīyĩ dr̃i kô. Ítí rĩ, gõ'dá ãndrõ nõ rĩ kpá
 ítí, tã ìsũ gólīyíkâ â'bãlé kpãákũ nã rĩ, áâ'bã úlĩ
 ífĩ tã-dr̃i lēlē ãkũ Ôvârí kã gólīyĩ á'bíyá yí bê nã
 kã kpá trá, gólīyĩ òtírĩ zĩlã rĩ. Ítí rĩ, Yésũ Krístõ
 â'dô tã gólã rĩ 'bã tã ìsũ gólīyíkâ â'bãlé kpãákũ
 'dĩ ñjĩ'á cé nĩ. ¹⁵ ãndrõ nõ rĩ, òzõ gólīyĩ ùzĩ tã
 'bã'bã Ôvârí drĩ âfēlé Músã sĩ nã rĩ, tã ífĩ lâ fĩ
 gólīyĩ dr̃i kô. ¹⁶ Gõ'dá òzõ òjĩlã òjã tã ìsũ ìyíkã
 trá Kúmú ãmákã Yésũ Krístõ rĩ vó bēlé ì'dĩ rĩ,
 Yésũ Krístõ drĩ tã rĩ 'bã gólīyĩ ìfĩ â'bãlé kpãákũ
 'dĩ ñjĩzò lâ, tãlã gólīyĩ ùñjĩ ró tã Ôvârí kã nõ ífĩ
 lâ bê. ¹⁷ Kúmú ãmákã 'dĩ, gólã fē lédrē-lédrē nĩ
 ãmã drĩ. Tã pãtĩ-pãtĩ ró gólã 'bã ãmã trá drĩ-
 báláyĩ ró tã lãñjĩ tã òñjĩ ãmákã kã 'ásĩ. ¹⁸ Ítí rĩ,
 ãmã ndrĩ mã â'dô võ ndrē'á kôrõ Yésũ dr̃i cú
 ítí ãmã ìfĩ â'bã ãkó, â'dô-â'dô ãmákã rĩ â'dô tã
 tãndĩ Ôvârí kã rĩ â'dá'á lãgúlĩ òzõ ngãnã kãtĩ.
 Gõ'dá Líndrĩ Tãndĩ drĩ rĩzò zãã â'dô-â'dô ãmákã
 rĩ jãlé â'dólé òzõ Yésũ kãtĩ, gõ'dá ãmbã Ôvârí kã
 â'dálé gãrã.

4

Tã tã Ôvârí kã pēpē lâ tāsĩ rĩ

¹ Tãlã Ôvârí â'dã pĩpĩsĩlĩ tãndĩ ìyíkã trá má drĩ,
 ítí rĩ, gólã drĩ lósĩ ìyíkã âfēzò má drĩ rĩ'á 'èlã.
 Gõ'dá â'dô bê trá ítí rĩ, gõ'dá ãmã rú'bã njã kô.
² Má gã vólé trá dó 'dēlé lãtĩ òñjĩ-òñjĩ gólã rĩ 'bã
 ãnyĩ ãjĩlĩ rĩ 'ásĩ. Má ádó òjĩlã kô. Gõ'dá ítí rĩ, má
 rĩ kpá kô úlĩ gólīyĩ Ôvârí drĩ 'bãlé trá má tĩ rĩ yĩ
 òjálé. Má rĩ rĩ'á tã pãtĩ Ôvârí kã 'dĩ ìmbálé tãndĩ

ró Ôvârí rî lîfî drî 'á, gō'dá òjílā gólîyî tâ ìsũ mbî bê rî â'dô nî'á lâ dódó ìtí.

³ Òzō tâ ífî tâ âtî-âtî tândí kâ gólîyî má drí rî'á pēlá nō òfî òjílā drî kô rî, 'dî ìyíkâ cé òjílā gólîyî Ôvârí drí 'ē'á ìzālā tâ ònjí gólîyíkâ drí rî yî ì'dî.

⁴ Sātánā gólā â'dó 'bá ì'dí kúmú òjílā āngó nō drî nō kâ ró rî âdô gólîyî trá, gō'dá gólîyî drí â'dózó òzō òjílā gólîyî lîfî lâ yî drí âsílî trá rî yî kâtí. Ìtí rî, gō'dá gólîyî ícá kô tâ âtî-âtî tândí Yésũ tāsí nō ndrèlé dódó, Yésũ Krístō â'dó 'bá nyé òzō Ôvârí kâtí rî.

⁵ Tā gólā má drí rî'á pēlá rî, â'dó tâ āmā nyāányā kâ rî ì'dí kô. Tā gólā má drí rî'á pēlá rî, rî'á tâ Yésũ Krístō kâ â'dózó Kúmú āmákâ ró rî ì'dí, gō'dá má rî'á cé rû ì'bũ 'bá āníkâ ì'dí, tâ Yésũ drí 'èlé má drí rî drí. ⁶ Sísí rî, Ôvârí drí tâ âtázó kî, “Áâ'dô ngá ì'í'á ìnìrìkúwá 'á, vō ì'ílí ngbángbá.” Ôvârí rî nyāányā 'bā ngá ì'í ìyíkâ nî rî'á vō ì'ílí āmā pîpîsílî 'á, tálā mǎ ùnî ró āmbā ìyíkâ tîbê āmā drí ndrèlé Yésũ Krístō rî nîlî 'á rî.

Tā gólā Ôvârí drí rîzō āmā pālē mbârākā ìyíkā sî rî

⁷ Tā nîñî gólā Ôvârí drí âfèlé āmā drí Yésũ sî nô rî'á tâ sũ 'bá rōô rî ì'dí āmā pîpîsílî 'á. Gō'dá Ôvârí lậpî tâ rî 'dî trá āmā rú'bạ gólā mbârākā ākó 'ē 'bá kpá drālê drā nō 'á. Ôvârí 'ê tâ rî 'dî ìtí 'dî rî, tálā mǎ ùnî ró bê kî, mbârākā āmā drí â'dózó ì'dí bê lâ 'dî rî, yî âfē nî. Á'dó kô mbârākā āmā nyāányā kâ ì'dí.

⁸ Lànō āmbá rî trá rî'á āmā 'èlé ìtú vósí cé, gō'dá gbō lé ìtí rî, lànō rî gógó 'dî pēé āmā kô.

Kâyî ãzâ 'bá yî sî rî, mã nŷî tã mbî ãmâ drí 'è'á 'èlâ rî 'bá yî kô, gō'dá ĩtí rî, tã nŷî ãkô ãmákâ 'dĩ 'bãã ãmâ kô tã ĩsŷlĭ kĭ, ãmâ trá 'è'á drálé. ⁹ Órĭ lãŷō fĕlĕ ãmâ drí rōō 'dĩ rĭ tãlã tã lĕlĕ ãmákâ Yĕsŷ Křĩstō 'á rĭ tãsĭ. Gō'dá ĩtí rĭ, Ôvãrĭ ãyĕ ãmâ kô ãlōwãlã. Ócã ãmâ 'dĕlĕ vŷdrĭ, gō' dá mã drãã kô. ¹⁰ Lãŷō ònĵĭ tĕtĕ òdrã kã ãmâ 'ĕ 'bã rĭ, drĭlã ãmâ 'bãzō òdrã Yĕsŷ Křĩstō kã rĭ ãmŷlĭ, tãlã òĵĭlã òndrĕ rō ã'dô-ã'dô tãndĭ Yĕsŷ Křĩstō kã rĭ bĕ ãmã rŷ'bã 'á.

¹¹ Nĭ ndrĕ drĕ, òĵĭlã rĭ lĕlã ĩyĭkã zãã ãmã fŷlĭ kãrã, tãlã tã lĕlĕ ãmákâ Yĕsŷ Křĩstō 'á rĭ tãsĭ. Tã rĭ 'dĩ ã'dô ĩtĭ 'dĩ, tãlã òĵĭlã ãzã 'bã yĭ òndrĕ rō ã'dô-ã'dô Yĕsŷ Křĩstō kã bĕ ãmã rŷ'bã tĭbĕ 'ĕ 'bã drálĕ nō 'á. ¹² ĩtĭ rĭ, ãmã gólĭyĭ lãĵ'ó'bã Yĕsŷ Křĩstō kã rō nō 'bã yĭ ãmã ãmákã zãã 'ĕ'á drálĕ drã. Tãlã 'dĩ tãsĭ rĭ, nĭ ã'dô rĭ'á Yĕsŷ Křĩstō bĕ zãã gbãdŷ ãdŷkŷ ãkó.

¹³ ĩġĭ trá búkŷ Ôvãrĭ kã 'á kĭ nĭ rĭ, “Mã lĕ tã trá Ôvãrĭ 'á. Tã rĭ 'dĩ kã rĭ tĭ rĭ, mã drĭ rĭzō tã ãtálĕ Ôvãrĭ rĭ tãsĭ.” Gō'dã mã Póólō lĕ tã kpã trá Yĕsŷ Křĩstō á rĭ drĭ sĭ ĩ'dĩ mã drĭ rĭzō gólã rĭ tã pĕlĕ nō. ¹⁴ Ôvãrĭ ĩngã Yĕsŷ Křĩstō trá òdrã 'ásĭ. Gō'dã ĩtĭ rĭ, mã nŷĭ trá kĭ, Ôvãrĭ ã'dô kpã ãmã ĩngã'á òdrã 'ásĭ òzō gólã drĭ Yĕsŷ Křĩstō rĭ ĩngãrĕ tĭ. Gō'dã gólã ã'dô ãmã trō'á ãnĭ bĕ ndrĭ 'dó rĭlĭ Yĕsŷ Křĩstō bĕ ãdŷkŷ ãkó.

¹⁵ ãmã rĭ'á nĵãã lãŷō ŷsŷlĭ, tãlã Ôvãrĭ ò'ĕ rō tã tãndĭ 'dĩ 'bã yĭ bĕ ãnĭ drĭ. Gō'dã gólã ã'dã pĭpĭsĭlĭ tãndĭ ĩyĭkã bĕ òĵĭlã dŷŷ drĭ rĭ, gō'dã gólĭyĭ ò'ĕ

rīlí jó gólâ ãmâ rú'bá ró nõ 'á rî, ìzã sī. Mã rî rī'á lēlá rōô, Ôvârí ãâfē ró rú'bá ó'dí 'dī ãmâ drí rīzó ì'dí bê lâ ùrú 'álâ. ³ Nī ndrê trá, mã ícá kô â'dólé rú'bá ãkó. Ôvârí â'dô rú'bá ó'dí fē'á ãmâ drí, tâlá ãmâ p̄p̄is̄il̄i òzó rīi tãkó ìtí. ⁴ Ngbãàngbãñõ rî, ãmâ drí 'bãzó drē rī'á rú'bá ñnyákú nõ 'á rî, ìzã rî trá rī'á ãmâ 'elē rōô gō'dá rī'á ãmâ 'bãlé rī'á tâ gīlí. Gō'dá mã ícá kô rīlí cú ìtí rú'bá ãkó. Mã lē tí Ôvârí ãâfē ró rú'bá gólâ drã 'bá kô rî ãmâ drí, tâlá mã â'dô ró bê rú'bá ó'dí bê, ãmâ drí rīzó bê gbádú ãdükü ãkó ùrú 'álâ. ⁵ Ôvârí 'bã tâ 'dī nī ãmâ rú'bá drí rīzó rû ôjálé ìtí 'dī, tâlá mã òrî ró bê yí bê zãã gbádú ãdükü ãkó. Gólâ âfē Líndrí Tãndí íyíkã trá, ã'dô ró bê tâ â'dálé kī, tâ p̄t̄i-p̄t̄i ró yí ãâ'dô rú'bá ó'dí âfē'á ãmâ drí.

⁶ Gō'dá â'dô bê trá ìtí rî, ãmâ gō'dá trá cú ùr̄i ãkó òdrã tãsī. Mã n̄i gō'dá trá kī, òzō gō'dá mã ã'dô drē zãã rú'bá ñnyákú nõ bê rî, mã ícá kô rīlí Kúmú ãmákã Yēsũ Krístõ bê ùrú 'álâ. ⁷ Ìtí rî, rī'á ícã-ícã ró ãmâ drí rīzó ãngó nõ 'á nõngã tâ lēlé sī Yēsũ Krístõ 'á, òzō gbõ lé mã òndrê gólâ ãmã ìf̄i sī kô rî.

⁸ Ìtí rî, mã Póõlõ, mã âtã tâ nõ kpá ãndálé ó'dí ãñi drí kī, mã â'dô ìtú vósī cé zãã ìf̄i 'bã'bã bê tâ ùrú 'álâ rî 'bá yí tãsī. Gō'dá ngá gólâ ãmã drí lēlé rî íyíkã rú'bá ñnyákú ãmákã nõ âyélé n̄zó rīlí bê-rî ì'dí Kúmú ãmákã Yēsũ Krístõ bê. ⁹ Ìtí rî, tâ gólâ lãvũ 'bã gãrã ãmã drí 'e'á 'elã rî ì'di nõ, lē tâ 'e'e ãmákã drí Yēsũ rî 'bãlé â'dólé ãyĩkõ ró, ngãtã ãmã drē zãã rī'á rú'bá ñnyákú nõ 'á, ngãtã mã âyê rú'bá ñnyákú nõ trá rīzó ùrú 'álâ yã rî.

*Tā Póōlō drí â'dalé tã yí drí rĩzó lôsĩ 'êlé rōō
ōjílã jãzó Ôvãrí rí ìnjĩlí rí tãsí rí*

¹⁰ Nĩ ndrê drê, rĩ'á ìcâ-ìcâ ró ãmã drí âdrézó ndrĩ 'dó Yésũ Krístō ândrá gólã drí tã-vó ãmákã kĩzó tã-vó kĩ 'bá ãmákã ró. Gõ'dá gólã drí tã-vó ãmákã kĩzó ndrĩ ãlô-ãlô tã 'ê'ê ãmákã ãmã drí rĩ'á 'êlá drê ãmã drí â'dózó drê âkpãkã dã rú'bã ãnyákú nõ 'á rí vó ró, ngãtã mã rí tã tãndí 'êlé ì'dí ngãtã tã ònjí 'êlé ì'dí yã rí. ¹¹ Ítí rí, tãlã mã nĩ trá kĩ, Kúmú ãmákã Yésũ Krístō â'dô tã-vó ãmákã kĩ'á rí, gõ'dá mã rí rĩ'á zãã tã âtalé òjílã gólĩyí tã lã 'bá kĩ mã ãã'dó pãtĩ lãjó'bã Yésũ kã ì'dí kô rí 'bã yí drí. Ítí rí, Ôvãrí rí gógó nyãányã lâ nĩ trá kĩ, mã â'dô trá pĩpĩsílí tãndí bê. Gõ'dá mã lã nĩ nĩ ró kpá ítí. ¹² Má rí nõ kô 'ê'á ámã 'bãlé sísí 'álã ãnĩ ìfĩ drĩ 'á, òzõ òjílã nã 'bã yí drí âtalé rí kãtí. Má lã nõ cé tã gólĩyí ãmã drí 'êlé trá rí tã lâ â'dalé ì'dí ãnĩ drí, tãlã nĩ 'ê ró ãyĩkõ bê ámã tãsí. Ítí rí, gõ'dá ãnĩ drí â'dózó tã tãndí bê â'dalé òjílã gólĩyí rí 'bã ìyíkã cé ìyí lômbélé ngã gólĩyí drí rĩ'á ndrêlã ìyí ìfĩ sĩ ãngó nõ 'á nõ 'bã yí tãsí rí yí drí. Tã 'dĩ vò lâ 'á rí, lã òjílã 'dĩ 'bã yí drí ìyí â'dolé pĩpĩsílí tãndí bê. ¹³ Òjílã rí trá rĩ'á tã âtalé kĩ, mã òlífõ trá. Òzõ gólĩyí òndrê trá ìyí ìfĩ sĩ kĩ, mã òlífõ trá rí, 'dĩ ã'dô 'bã'á cé Ôvãrí lûyízó. Òzõ mã ã'dô ìfõ-ìfõ ró kô rí, 'dĩ rí rĩ'á ãnĩ pãlé.

¹⁴ Tã gólĩyí ndrĩ ãmã drí zãã rĩ'á 'êlé nõ rí, rĩ'á lôvó Yésũ Krístō kã rí sĩ, tãlã gólã lã ãmã trá rōō. ãmã ndrĩ, mã nĩ trá kĩ, Yésũ Krístō drã trá, ã'dô ró bê òjílã pãlé ndrĩ. Mã nĩ kpá trá kĩ, mã drã trá ndrĩ rĩrĩ ãkũ gólã ãmã drí rĩzó rĩlí rí 'á. ¹⁵ Gólã drã trá òjílã tãsí ndrĩ, tãlã òjílã gólĩyí 'ê 'bã lédrê-

lédrē ó'dí gólâkâ 'dĩ ùsúlí rî, rîrî gólîyíkâ rî â'dó gō'dá rîrî gólâ tâ lâ drí sūlí cé gólîyî ífífí rú rî ì'dí kô. Rîrî gólîyíkâ rî, tâ lâ â'dô bê-rî sū'á Krístō gólâ drā 'bá gólîyî tāsī, gō'dá kpá ngā 'bá trá ōdrā 'ásī rî rú.

¹⁶ Ítí rî, gō'dá mã âyê tâ-vó āzî-āzî kâ kîkî lâ â'dô tâ ìsū āngó kâ gólîyî tāsī rî vó ró rî trá. Sísí rî, tâ ìsū ányâ ítí 'dĩ mã ìsū trá Yésū rî tāsī, gólâ drí 'bázó drē ōjílā mvá ró rî. Gō'dá ngbāangbānō rî, tâ ìsū āmákâ gólâ rî tāsī rî, gō'dá trá ngū.

¹⁷ 'Dĩ tâ ífí lâ kî, ōjílā gólîyî âcá 'bá trá krístō 'bá ró rî yî gō'dá ìyî trá 'dó ōjílā ó'dí 'î. Gólîyî â'dó gō'dá kô ōzō drílîyî â'dorē sísí rî tí ālôlâ, tâlā rîrî gólâ ākû rî lậvũ trá, rîrî ó'dí ítō gō'dá trá.

¹⁸ Ôvârí rî nĩ tâ 'élé āmâ drí. Gō'dá gólâ drí āmâ jázó ājú-'bá-āzî 'ásī â'dólé rû-lê-āzî íyíkâ ró Yésū sî. Ítí rî, gólâ drí gōzó lôsî tâ pēpē kâ kî yî āā'dô ōjílā āzā 'bá yî jã'á â'dólé rû-lê-āzî íyíkâ ró 'dĩ âfēzô āmâ drí. ¹⁹ Nĩ ndrê, Ôvârí rî lôsî gólâ ōjílā jã kâ â'dólé rû-lê-āzî íyíkâ ró 'dĩ 'élé Yésū Krístō sî. Tālā ōdrā Yésū Krístō kâ sî, Ôvârí drí tâ 'bázó tâ ōnjí ōjílā kâ âyézó. Gō'dá tâ âtî-âtî tândí íyíkâ tâ ōnjí ōjílā kâ âyê kâ 'dĩ âfēzô āmâ drí, tâlā mã âtá ró bê tâ lâ ōjílā gólîyî āngó nō kâ rî 'bá yî drí.

²⁰ Ítí rî, gō'dá Ôvârí drí āmâ 'bázó â'dólé vōrā 'bá íyíkâ rô, tâlā yî Ôvârí ōpē ró tâ Yésū Krístō kâ nō bê ōjílā drí āmâ tị sî. Ítí rî, gō'dá nĩ ârî úlí āmákâ ōzō lặzị Ôvârí kâ rızó ânî zịlị rî kâtí nō. Ítí rî, gō'dá má lô'bā rú'bạ ânî rú tâ Yésū Krístō kâ nō tāsī, nĩ âdĩ drị tâ ōnjí âníkâ 'ásī â'dólé Ôvârí

rî rû-lê-āzī ró. ²¹ Yésū Krístō rî trá cú ĩtí tã ònjí āzākā 'ě ākó, gō'dá āmā tāsī rî, Ôvârí drí gólâ rî 'bázó lãṅō úsúlí tã ònjí āmákâ rî tāsī āmā vō 'á. Gólâ 'è tã 'dī ĩtí 'dī rî, tãlâ Ôvârí ò'bã ró āmā bê â'dólé òjílâ mbị ró ngá ãlô ró Yésū Krístō bê.

6

¹ Mã rî lôsī 'ělé 'dūwặ Ôvârí bê, gō'dá ĩtí rî, nĩ gã tã gólâ Ôvârí drí pịpịsílí tãndĩ íyíkâ â'dázó ãnĩ drí nō dó kô. ² Ôvârí kĩ,
“Kậỵ gólâ ícá 'bá trá rî, má ârĩ tã ãnĩkâ trá.
Kậỵ gólâ ícá 'bá trá ãnĩ pãzó rî, má pã ãnĩ trá.”

Īsãyã 49.8

Nĩ ârĩ drẽ, kậỵ gólâ Ôvârí drí 'ězó òjílâ pãlé rî rĩ'á ãndrõ nô. Nĩ ndrê tã 'dĩ tã tãkó ró kô.

³ Má lée kô tã gólâ 'è 'bá tã lělẽ òjílâ kã Yésū Krístō 'á rî ízãlé rî 'ělé ãlôwálâ, tãlâ òjílâ āzākā òzó kô tã ányâ ìsũú lôsĩ ámákâ rĩ'á 'ělâ tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Ôvârí kã nō pẽ kã nō 'á. ⁴ ĩtí rî, tã ndrĩ gólĩyĩ má drí rĩ'á 'ělâ rî 'bá yĩ, ãã'dâ ró bê kĩ, mã rĩ'á lãjó'bá Ôvârí kã ĩ'dĩ. ĩtí rî, gō'dá má rĩ rĩlĩ pịpịsílí ậ'dị sĩ lãṅō ndrĩ gólĩyĩ rĩ 'bá ámā 'ělé rî 'bá yĩ 'ásĩ ndrĩ. ⁵ Órĩ trá rĩ'á ámā cãlé, gō'dá 'bãlé gặnịmặ 'á. Gō'dá òjílâ ò'bĩ ê'bê rû ìyĩ trá ùrĩ sôlé má 'á. Ó'bã mã trá lôsĩ 'ělé rõô. Ó'bã mã trá ngá drí ậwúzó má drĩ ậ'dú kô ākó, gō'dá kpá ngá nyãnyã ākó. ⁶ Gbõ lé â'dô bê trá ĩtí rî, rĩrĩ ámákâ rî zãâ â'dálâ kĩ, mã lãjó'bá Ôvârí kã ĩ'dĩ. ĩtí rî, má rĩ zãâ rĩ'á tã mbị gólâ Ôvârí drí lělẽ má drí 'ělé rî 'ělẽ ĩ'dĩ. Mã cú tã nịnị bê Ôvârí ngá lésĩ. Mã rĩ rĩ'á fĩ ậtũlĩ tã ányâ rĩ'á 'ělâ má drí rî 'bá yĩ

'ásĩ. Má rĩ tã tãndí 'èlé ì'dí òjílã àzĩ drí. Gõ'dá má rĩ kpá òjílã àzĩ lèlé pãtĩ-pãtĩ ró ámâ pĩpĩsílí sĩ. Nĩ â'dô ndrè'á lâ tō kĩ, pãtĩ-pãtĩ Líndrí Tãndí Ôvârí kâ rĩ rílí má 'á. ⁷ Má rĩ úlí pãtĩ-pãtĩ Ôvârí tí sĩ nõ pèlé mbârâkâ gólâkâ sĩ. Gõ'dá â'dô-â'dô tãndí ámakâ rĩ rĩ'á òzõ ngá àjú 'bũ kâ gólâ Ôvârí drí àfèlé má drí rĩ kâtí, má drí àjú-'bá-àzĩ rĩ 'bá ânílí má rú sĩ dírí gbãâ rĩ pèzó ì'dí sĩ lâ rĩ. ⁸ Má rĩ tã mbì 'èlé ì'dí, rìzó ámâ lùyílí gõ'dá òjílã àzã 'bá yí ìyíkâ kpá zãâ ámâ lò'dá'á. Gbõ lé òjílã àzã 'bá yí rĩ ámâ ndrèlé ònjõ 'bá ró, gõ'dá nĩ nĩ tãndí ró kĩ, má rĩ 'dĩ ámakâ tã mbì pãtĩ-pãtĩ ró rĩ átálé ì'dí. ⁹ Òjílã kĩ, únjĩ má kô, gõ'dá òjílã dũũ nĩ má trá 'dó tãndí ró. Órì bè ndrèlé rĩ, ókĩ, má àâ'dô trá 'è'á drâlè drãdrã. Gõ'dá nĩ ndrè drè, má drè zãâ rĩ'á lédrè-lédrè ró nõ. Ócâ má trá àmbá àmbá, gõ'dá úfú drè zãâ má kô. ¹⁰ Gbõ lé lãṅõ 'è bè má rōõ ìtí rĩ, gõ'dá má rĩ rílí àyíkõ sĩ. Gbõ lé má â'dô bè ngá àkó rĩ, má rĩ trá rĩ'á ngá àkó lé 'bá 'bãlé â'dólé ngá tãndí Ôvârí dríḡá sĩ rĩ bè.

¹¹ Gõ'dá má átã tã trá ànĩ krístõ 'bá Kōrinītõ 'álã rĩ yí drí ngbálí-ngbálí. ¹² Ókĩ má òlèé ànĩ kô, gõ'dá má rĩ trá ànĩ lèlé, nĩ lèé bè-rĩ má kô. ¹³ Má rĩ tã nõ átálé ànĩ drí nõ rĩ, nyé òzõ má drí rĩrĩ tã átálé ámâ mvá yí drí rĩ kâtí. Ìtí rĩ, nĩ 'è má kpá nyé òzõ má drí ànĩ lèrè trá tãndí ró rĩ kâtí.

Tã Póólõ drí drí-mbílí sōzó krístõ 'bá yí lĩfĩ òjílã gólĩyĩ tã lè 'bá Yésũ Krístõ 'á kô rĩ 'bá yí tãsĩ rĩ

¹⁴ Ànĩ krístõ 'bá yí, nĩ àmù ànĩ kô òjílã gólĩyĩ lè 'bá ìyĩ tã lèlé Yésũ Krístõ 'á kô rĩ 'bá yí bè. Tã tãndí â'dô ìcá'á fí trá rù àmúlí tã ònjí bè yã? Ngá

ĩĩ â'dô ícá'á fí trá rû âmúlí íniríkúwá bê yã? 'Dĩĩ ícá rû 'èlé kó kô. ¹⁵ Â'dô ícá'á fí trá Yésũ Krístõ drí drĩ 'bãlé Sātánã bê límvo ãlô 'á yã? Ítí rĩ, gõ'dá krístõ 'bá â'dô ícá'á fí trá tã 'èlé kpākã ãlô õjílã kũmũ Sātánã kã 'á rĩ bê yã? ¹⁶ ãnĩ gólĩyĩ â'dó 'bá nõ 'bá yĩ rĩ'á õzõ jó ągí Ôvãrí drí rĩzó 'á lâ rĩ kâtí, â'dó ícá'á fí trá kĩ, ãnĩ kpá ôvãrí ãnĩ á'bíyá yí kã â'dó 'bá Ôvãrí pãtĩ ró kô rĩ íratã'á yã? Ôvãrí âtã tã trá kĩ, "Má â'dô rĩ'á õjílã ámakã bê, má â'dô rĩ'á lãmúlí gólĩyĩ lãfálẽ sĩ. Má â'dô 'bã'á Ôvãrí gólĩyĩkã ró. Gõ'dá gólĩyĩ drí â'dózó õjílã ámakã ró." ¹⁷ Gõ'dá gólã drí kpá drĩ-mbílí sõzó õjílã íyíkã 'dĩ 'bá yĩ lĩfĩ kĩ, "Ítí rĩ, nĩ âyẽ õjílã 'dĩ 'bá yĩ, nĩ câ ãnĩ lãfã ngĩĩ gólĩyĩ rú sĩ. Nĩ dõ ngá gólĩyĩ õnjĩ-õnjĩ rĩ 'bá ãnyĩ âjílí rĩ 'bá yĩ kô. Õzõ nĩ õ'è tã ámakã 'dĩ 'bá yĩ trá rĩ, má drí ãnĩ lãgúzõ."

Ísáyã 52.11

¹⁸ Ôvãrí tibê mbãrãkã lâ drí 'bãlé ãkĩ Kúmú ãmakã ró rĩ 'bã tã kpã trá 'è'á 'èlã ãmã drí kĩ, "Má â'dô 'bã'á ãnĩ átã ró. ãnĩ drí 'bãzó ãmã mvã yĩ ró."

2 Sãmõwélẽ 7.14

Ítí rĩ, úlí 'dĩ 'bá yĩ ndrĩ rĩ tã â'dálẽ kĩ nĩ rĩ, Ôvãrí 'bã ãmã trá â'dólẽ ngĩĩ õjílã íyíkã ró.

7

¹ Ámã rû-lẽ-ãziyã yĩ, õzõ Ôvãrí drí tã 'bãrẽ trá 'è'á 'èlã ãmã drí rĩ tí rĩ, mã âyẽ gõ'dá tã õnjĩ-õnjĩ gólĩyĩ rĩ 'bã ãmã rú'bã tã ãsũ bê 'bãlé â'dólẽ ízãlé

rî 'bá yî ndrî. Ítí rî, mã rî ró gõ'dá cé tã mbî rî 'ëlé ì'dî, ãã'dâ ró bê kî, mã ìnjî Ôvârí trá rōô.

Tã gólâ Póólō rî 'bã 'bá â'dólé ãyĩkō ró rî

² Nî njî ãní pîpîsilí tã ámákâ nõ árizó. Má âtã kî, má 'é tã ányã äzã kô älwálã ãní drí. Má 'é tã ányã äzã kô tã ìsũ ãníká ìzãlé tã lëlë ãníká Yésũ Krístõ 'á rî 'ásí. Má ádó õjílã äzã kô âdî gólãkã nyãzó älwálã. ³ Má rî tã 'dî 'bá yî âtálé 'dî â'dó kô ãní rú. Má lë tã nõ â'dálé ãní drí, õzõ má drí âtálé trá ãní drí rî kâtí kî, má lë ãní trá rōô, má lë tíkó zãã rílí ãní bê vō äló 'á õzõ má õdrã ngãtã mã lédrë-lédrë ró yã rî. ⁴ Má nî trá dódó kî, nî â'dô rî'á zãã tã Ôvârí kã rî 'ëlé ì'dî. Tã rî 'dî tãsí rî, ì'dî má drí rîzõ ámã ârúlí ãní tãsí. Ítí rî, ârímã ãníká sō mbârãkã trá má rú. Gbõ lé lâṅõ õ'ê mã rōô rî, mã ámákã zãã ãyĩkō ró.

⁵ Tã 'dî bê trá ìtí rî, mã câ bê 'bãdrî Mëkëdóniyã kã 'álã rî, mã ícã kô lôvólé älólä. Lãṅõ 'ê mã trá rōô vō 'ásí ndrî. Gõ'dá má rî rílí cú tã ìsũ-ìsũ bê. ⁶ Gõ'dá Ôvârí rî 'bã nî mbârãkã sölë õjílã gólíyî ìzã drí rî'á gólíyî 'ëlé rî 'bá yî rú sí rî, sō mbârãkã nî má rú Títõ rî âcã-âcã tólã sí rî sí ãnílí ámã pãlé. ⁷ Ítí rî, âcã-âcã Títõ kã rî 'bã mã â'dólé ãyĩkō ró, tã gólã drí âtálé má drí tã tãndí gólíyî ãní drí rî'á 'ëlã tólã nã tãsí rî tãsí. Gólã âtã tã kî, ãní ãã'dô ãyĩkō ró 'ë'á ámã ndrëlé kpá ó'dí. Gólã kî, ãní ãã'dô rî'á tã ìsũ ró tã ányã gólíyî ãní drí 'ëlé sísí rî 'bá yî tãsí. Gõ'dá gólã drí tã gólã ãní drí â'dózó njãã 'ë'á tã tãndí âtálé ámã tãsí õjílã rî 'bã tã õnjí âtálé má rú rî yî drí rî tã lá âtázó má drí. 'Dĩ rî 'bã gõ'dá mã trá â'dólé ãyĩkō ró gãrã lâvũlí sísí rî drî sí.

8 Wárāgā gólâ má drí îgĩlí sísí ãnî drí rî 'bâ ãnî â'dólé tâ ìsũ ró, má â'dô kpá trá tâ ìsũ bê ãnî tāsī. Gō'dá ngbāangbânō rî, má â'dó kô tâ ìsũ ró. 9 Mâ ãyĩkō bê. Má â'dó kô ãyĩkō ró 'dĩ tâ gólâ ãnî drí â'dózó ìzā ró 'dĩ tāsī. Gō'dá mâ trá ãyĩkō ró, tãlâ nĩ âyê tâ ányâ ãnî drí rĩ'á 'êlâ rî 'bá yí trá, gōzó âgôlé tâ mbî Ôvârí kâ rî 'êlé ì'dĩ. Ôvârí pâ ãnî trá ãnî drĩ âdĩlí tâ ányâ ãníkâ 'ásĩ 'dêlé yí vó tâ ìsũ ãníkâ 'dĩ sī. Ítí rî, má 'é tâ ònjí kô, wárāgā 'dĩ îgĩzó ãnî drí 'dĩ. 10 Nĩ ndrê tâ ìsũ gólâ Ôvârí drí 'bâlê 'dĩ, ã'dô ró bê yí drí ãnî pázó tâ ònjí ãníkâ 'ásĩ, gō'dá tâ ìsũ gólâ rî 'bá òjílâ 'êlé rî òzō gólĩyí ããdĩ drĩ tâ ònjí ìyĩkâ 'ásĩ kô rî, ãdũkũ lâ â'dô ìyĩkâ 'bã'á òdrã ì'dĩ gólĩyí drí, ùsú ìyí lédrê-lédrê ãdũkũ ãkó rî kô.

11 Nĩ ndrê tâ tãndí gólâ Ôvârí drí 'êlé ãnî drí tâ ìsũ ãnî 'ê 'bá 'dĩ 'á trá. Tã ìsũ 'dĩ 'bã ãnî rĩrĩ ãníkâ jãlê pãtĩ-pãtĩ ró. Nĩ lē tâ tãndí 'êlé ì'dĩ, ã'dô ró bê ãnî 'bãzó â'dólé mbî Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á. Nĩ 'bã ãnî nyãányâ trá â'dólé ãwã ró ãnî ífifí bê tâ ányâ gólâ òjílâ ãnî lâfálé 'ásĩ rî drí 'êlé sísí, ãnî drí âyélé 'wãã kô rî tāsī. Ítí rî, nĩ ìtō trá ùrĩlĩ ámã tāsī. Gō'dá nĩ lē kpá zãã rōō ámã ndrêlé ó'dĩ, tãlâ má êêdê ró ámã lâfálé bê ãnî bê. ãnî njãã tâ tãndí átálé ámã tāsī gō'dá kpá lãnjō fêlé òjílâ gólâ tâ ònjí 'ê 'bá trá rî drí. ãnî nyãányâ, nĩ â'dã trá má drí kĩ, nĩ 'é tâ ònjí kô tâ 'dĩ tāsī. 12 Kãyĩ gólâ má drí ulí tâ âmbâ-âmbâ bê rî îgĩzó ãnî drí rî 'á rî, má îgĩ kô cé òjílâ ãlô gólâ tâ ònjí 'ê 'bá 'dĩ drí ngátá cé òjílâ drílâ tâ ònjí 'dĩ 'ézó rú lâ rî drí. ãmbã lâ, má îgĩ tâ â'dálé ãnî drí ndrĩ

kĩ, Ôvârí rî lĩfĩ drĩ 'á rî, nĩ lě mâ trá tã pãtĩĩ ró yã.
 13 'Dĩĩ ngá gólâ mbârâkã sô 'bá ãmâ rú rî ĩ'dĩ.

Kpá ĩtĩ, úlĩ Títō kã átálé ãnĩ tãsĩ rî sôó cé mbârâkã ĩ'dĩ má rú kô, gô'dá 'bã mâ kpá âcálé ãyĩkô ró rôô. Gô'dá tã 'ě'ě tãndĩ ãníkã 'bãlé bê Títō rî gógó â'dólé ãyĩkô ró rî, ngbãangbânô gólâ gô'dá trá pĩpĩsĩlĩ ã'dĩ bê ãnĩ tãsĩ. 14 Nĩ ndrê trá, drê sĩsĩ, gólâ drĩ nĩzó drê tólâ kô rî, má lôngô ãnĩ tã trá gólâ drĩ. Má kĩ, ãnĩ drê zãã rĩ'á tã Ôvârí kã rî 'bá yĩ 'ě'á ĩ'dĩ. Gô'dá ĩtĩ rî, tã 'ě'ě tãndĩ ãníkã rî 'bá yĩ rî trá tã â'dálé gólâ drĩ kĩ, tã tãndĩ má drĩ átálé ãnĩ tãsĩ 'dĩ rĩ'á tã pãtĩ-pãtĩ 'ĩ. Nĩ 'bãã mâ kô â'dólé ãnyĩ ró. 15 Títō drê zãã rĩ'á ãnĩ tã ĩsũ'á rôô tã gólâ ãnĩ drĩ gólâ rî lãgúzó rî tãsĩ. Nĩ rô gólâ trá. Gô'dá kãyĩ rî nã sĩ rî, ãnĩ trá njãã tã gólâ drĩ 'bãlé ãnĩ drĩ rî 'bá yĩ 'ělé. Gô'dá tã rî 'dĩ tãsĩ rî, lôvó gólâkã ãnĩ tãsĩ rî âcã gô'dá trá rôô lãvũlĩ sĩsĩ rî drĩĩ sĩ. 16 Mã gô'dá trá ngbãangbânô ãyĩkô ró tã ãníkã tãsĩ. ĩtĩ rî, má nĩ trá tã pãtĩ-pãtĩ ró kĩ, nĩ â'dô tã 'dĩ 'bá yĩ 'ě'á mbĩ zãã.

8

Tã ngá fěfě kã krístō 'bá ãzĩ drĩ rĩ

1 Gô'dá ngbãangbânô rî, ámã âdrúpĩ yĩ ámã ĩzó yĩ bê, mã lě trá pĩpĩsĩlĩ tãndĩ gólâ Ôvârí drĩ fělé ôjĩlã iyĩkã 'bãdrĩ gólâ Měkêdóniyã kã 'álã rî 'bá yĩ drĩ rî tã lâ nĩlĩ. 2 Lãŋô 'dê trá gólĩyĩ drĩĩ tã ùjũ-ùjũ ró, gô'dá kpá gólĩyĩ trá ngá ãkó lé 'bá ró. Gô'dá gbô lé â'dô bê trá ĩtĩ rî, gólĩyĩ fě ngá fěfě iyĩkã trá rôô pĩpĩsĩlĩ ãlô sĩ, tãlã gólĩyĩ rĩ'á ãyĩkô ró, tãlã Ôvârí fě pĩpĩsĩlĩ tãndĩ rî trá gólĩyĩ drĩ rôô.

³ Má âta tâ ânî drí, gólīyî fě ngá gólīyî drí ícá'á fělá rí trá ndrī. Gõ'dá gólīyî fě kpá trá gǎrǎ 'dī drī sī. Ítí rí, gólīyî fě ngá fěfě ìyíkâ 'dī 'bá yí trá drī-báláyî ró, òjílâ âzâ âta nī gólīyî drí fězó lâ ítí kô. ⁴ Ítí rí gõ'dá, gólīyî lô'bâ rú'bá trá âmâ rú, mã ââyê ró ìyî bê ngá fěfě fělé ítí, â'dô ró bê jòlé òjílâ gólīyî ngá ãkó lé 'bá ró Yūdáyǎ 'álâ nã 'bá yí pázó ì'dí sī lâ. ⁵ Gõ'dá ítí rí, gólīyî fě trá gǎrǎ gólâ âmâ drí ìfí 'bázó drí lâ 'é'á fělá rí drī sī. Sísí rí, gólīyî fě ìyî nyáányâ trá Kúmú âmákâ Yésū Krístō drí 'délé sísí ìyî drí tâ ìyíkâ rí 'ézó. Gõ'dá gólīyî drí gōzó kpá ìyî nyáányâ fělé tâ âmâ drí â'dalé rí 'èlé.

⁶ Ítí rí gõ'dá âníkâ rí, nī 'ê kpá tâ tândí trá ítí. Mã âta tâ trá Títō drí kī, gólâ òngâ ró bê nílí gólé ânî ngálâ. Gõ'dá mã 'ê trá Títō rí jòlé nī'á lôsī gólâ ngá fěfě kâ krístō 'bá gólīyî ngá ãkó lé 'bá ró Yūdáyǎ 'álâ rí 'bá yí drí, gólâ drí ítòlé trá ânî bê nã ndélé. ⁷ Gõ'dá nī 'ê tâ Ôvârí kâ trá tândí ró. Nī lē tâ trá Yésū Krístō 'á pìpìsílí ãlô sī. Gõ'dá ânî rī'á cú tâ nīnī Ôvârí ngá lésí rí bê, gõ'dá nī pē tâ lâ kpá trá tândí ró òjílâ âzì drí. Gõ'dá nī lē âmâ trá rōô. Â'dô bê trá ítí rí, nī fě ngá gǎrǎ, â'dô ró bê krístō 'bá gólīyî Yūdáyǎ 'álâ rí 'bá yí pázó.

⁸ Má 'bã nõô â'dó kô tâ 'bã'bã ró ânî drí ngá fězó, gbô lé krístō 'bá yí 'bãdrī âzâ 'bá yí 'ásí rí fě ìyî bê ngá rōô ìyî âzì-âzì yí Yūdáyǎ 'álâ rí 'bá yí pázó rí. Gõ'dá ngá âníkâ fělé rí, â'dô ró bê, má drí nìzó lâ kī, nī lē ânî âzì-âzì yí trá pìpìsílí ãlô sī. ⁹ Nī nī pìpìsílí tândí Kúmú âmákâ Yésū Krístō kâ rí trá. Nī nī tâ gólâ drí 'èlé ânî pázó rí trá.

Nĩ nĩ trá kĩ, gólâ ngá tãndí tị bê dũû átá lâ Ôvâri bê, gõ'dá gólâ drí ngá 'dĩ 'bá yí âyézó ndrĩ ânĩzó drálé, ã'dô ró bê ãní pãzó, tâlá ãní nyãnyã nĩ ùsù ró ngá tãndí bê dũû Ôvâri drí gá sĩ.

¹⁰ Gõ'dá â'dô bê trá ítí rĩ, tâ ìsũ ámakâ 'á rĩ, rĩ'á tãndí ró ãní drí tâ ngá fěfě kâ gólâ ãní drí ítólé trá ndrô âzí rĩ ndélé ngbãangbânô. Nĩ êdé tâ ìsũ 'dĩ nĩ, gõ'dá ãní ì'dĩ òjílâ gólĩyí ítô 'bá lâ 'élé sísí rĩ 'bá yí. ¹¹ Ítí rĩ, ìcâ trá ãní drí tâ gólâ ãní drí ítólé trá sísí pìpìsílí ãlô sĩ 'dĩ ndélé. Nĩ fě ngá gólĩyí ãní bê ìcá 'bá trá ãní drí 'è'á fělâ rĩ 'bá yí ngbãangbânô. ¹² Nĩ ndrê drê, òzô nĩ òfě ngá gólĩyí â'dó 'bá ãní bê rĩ òjílâ ãzí pãzó rĩ, Ôvâri â'dô 'bã'á ãyĩkô ró ãní bê, gõ'dá ãâ'dô ngá fěfě ãníkâ 'dĩ tâ-drĩ lâ lè'á, òzô gbô lé ã'dô fínyáwá ítí rĩ.

¹³ Ítí rĩ, gõ'dá nĩ ìsũ kô kĩ, lânô ãní ãzí-ãzí yí kâ ngá ãkó kâ 'dĩ, má lě trá 'bãlâ ãní drĩ ngá fěfě gólâ ãní drí félé gólĩyí pãzó 'dĩ sĩ. Má lě òjílâ drí rĩlĩ ndrĩ ãyĩkô sĩ ìzã ngá kâ ãkó. ¹⁴ Ngbãangbânô rĩ, ãní rĩ'á ngá bê dũû. Gõ'dá ngá ãní drí â'dózó ì'dĩ bê lâ dũû 'dĩ rĩ, drĩ lâ rĩ 'bá lâyílí 'dĩ, nĩ fě, ã'dô ró bê òjílâ gólĩyí ngá ãkó lé 'bá ró rĩ 'bá yí pãzó. Gõ'dá ìzátú tólâ, òjílâ gólĩyí ngá ãkó lé 'bá ró 'dĩ 'bá yí òtírĩ 'bãã ngá bê rĩ, gõ'dá gólĩyí drí rù jãzó kpá ãní pãlé kãyí ãní drí 'bãzó ngá ãkó rĩ 'á. Látí 'dĩ 'á rĩ, krístô 'bá yí â'dô rĩ'á òzô ngá ãlô kátí, ìzã ngá kâ ãkó. ¹⁵ Â'dô 'bã'á nyé òzô Ôvâri drí átálé búkũ iyíkâ 'á rĩ kátí,

“Òjílâ gólâ ngá nyãnyã ê'bé 'bá dũû rĩ, â'dó kô rĩ'á ngá nyãnyã bê rõô,

gõ'dá òjílã gólã ngá ÿínyã ê'bé 'bá dã rî, â'dó kô
izã ngá nyãnyã kâ bê nyãlé.”

Áfõ-áfõ 16.18

Tã Títõ rî jôzó Kōrīnītõ 'álã rî

¹⁶ Mã 'è áwô-ítí ãmbá Ôvârí drí, tãlã gólã 'bã
Títõ trá â'dolé njãã ãnî pãlé, gõ'dá gólã 'è ãnî tã
kpá trá rõô, nyé òzõ ámákã rî tí. ¹⁷ Nî ndrê drê,
mã ïjî gólã bê nîlí ãnî ngálã rî, gólã lë tã-drî lá
trá, pîpîsîlí ãlô sî tã gólã rî ífíí drí lëlé trá 'ëlã rî
ró. ¹⁸ Gõ'dá mã jô Títõ trá ãnî ngálã 'dũwã krístõ
'bã ãzí ãmákã nólé rú lâ nîlí trá kãníşã 'ásî ndrî
tã âtî-âtî tãndí Ôvârí kâ pëpë lá sî nô bê. ¹⁹ Gõ'dá
ãmã âdrúpî rî gógó 'dî kpá ï'dî òjílã kãníşã kâ drí
njîlí rî'á lâmúlí 'dũwã ãmã bê ngá fëfë gólã 'èzó
òjílã Yũdáyã 'álã rî 'bã yî pãlé rî trõlé nîzó rî ï'dî.
Lôsî rî 'dî â'dô òjílã 'bã'á Kúmú Yésũ Krístõ rî
lûyílí. Gõ'dá â'dô kpá tã â'dá'á kî, ãmã rî'á njãã
krístõ 'bã ãzí pãlé.

²⁰ Mã 'è tã rî 'dî dódó, tãlã òjílã òzó kô tã ònjí
ûsú ãmã rú ngá fëfë ãmbã 'dî vó lâ ndrêrê 'á.

²¹ Gõ'dá mã rî zãã tã mbî rî 'bã yî 'ëlë ï'dî Ôvârí
rî lîfî drî 'á, gõ'dá kpá òjílã ãzí lîfî drî 'á. ²² ãmã
kpá trá ãmã âdrúpî ãzã jô'á 'dũwã Títõ yí bê.
Mã ùjû ãmã âdrúpî rî gógó 'dî trá ândálé ândálé
â'dô-â'dô gólãkã nîzó. Sîsî mã ûsú trá kî, gólã lë
rõô ãzí-ãzí pãlé. Ítí rî, ngbãangbãno rî, gólã lë
trá rõô ãmã pãlé, tãlã gólã nî trá kî, nî â'dô tã
mbî rî 'è'á ï'dî.

²³ ã'dô íyíkã Títõ rî tãsî rî, gólã ãmã ãzí-ãzí
'î tã gólã ãmã drí rî'á 'ëlã ãnî pãzó nô 'á. ã'dô
gõ'dá ãmã âdrúpî ãzí gólîyî nî 'bã Títõ bê 'dî 'bã

yî ĩ'dî rî, gólīyî rî'á lājó'bá kǎnísǎ kâ 'î. Gõ'dá rĩrĩ gólīyíkâ 'bã õjílã trá Yésũ rî rú lúyílí. ²⁴ Ítí rî, gõ'dá nĩ lậgũ ẵmẵ ậdrúpĩ 'dĩ 'bá yî lỏvỏ sĩ, tẵlẵ gólīyỉ ẵndrẻ rỏ ẵyỉ lỏvỏ ẵnĩkẵ krĩstỏ 'bá ẵzỉ drỉ rỉ bẻ. Ítỉ rỉ, gỏ'dỏ krĩstỏ 'bỏ yỉ drỉ nửzỏ lỏ ndrỉ kỉ, mỏ rỉ ẵnỉ tẵ lỏngỏlẻ nỏ tẵkỏ tẵ mbỉ sỉ.

9

Tẵ ẵzẵ krĩstỏ 'bỏ ngỏ ẵkỏ rỉ 'bỏ yỉ pẵpẵ lỏ yỉ tẵsỉ

¹ Ícỏ gỏ'dỏ kỏ mỏ drỉ tẵ ĩjízỏ ẵnỉ tỉ tẵ gỏlỏ ngỏ fẻfẻ kỏ õjílẵ Ôvỏrỉ kỏ Yũdỏyẵ 'ỏlỏ rỉ 'bỏ yỉ pẵzỏ rỉ tẵsỉ, ² tẵlẵ mỏ nử trá kỉ, nử lẻ trá õjílẵ 'dỉ 'bỏ yỉ pẵlẻ. Gỏ'dỏ ĩtỉ rỉ, mỏ lỏngỏ ẵnỉ tẵ trá krĩstỏ 'bỏ gólīyỉ Mẻkẻdỏnửyẵ 'ỏlỏ rỉ 'bỏ yỉ drỉ kỉ, ẵnỉ krĩstỏ 'bỏ gólīyỉ Gỉrỉkỉ 'ỏlỏ rỉ 'bỏ yỉ rỉ'ỏ nẵẵ ngỏ fẻfẻ 'dỉ jỏlẻ ĩtỏlẻ kỏ ndrỏ ẵzỉ. Gỏ'dỏ krĩstỏ 'bỏ yỉ gólīyỉ Mẻkẻdỏnửyẵ 'ỏlỏ rỉ 'bỏ yỉ ẵrỉ bẻ kỉ, ẵnỉ rỉ'ỏ nẵẵ ngỏ fẻfẻ 'dỉ jỏlẻ rỉ, gỏ'dỏ gólīyỉ drỉ kpỏ ĩtỏzỏ ẵ'dỏlẻ nẵẵ ngỏ fẻlẻ, ẵ'dỏ rỏ ngỏ ẵkỏ lẻ 'bỏ pẵzỏ. ³ Ítỉ rỉ gỏ'dỏ, ẵmẵ trá ẵmẵ ậdrúpỉ yỉ krĩstỏ 'bỏ ẵzỉ rỏ nỏ jỏ'ỏ ẵnỉ ngỏlỏ, tẵlẵ ẵẵ'dỏ rỏ bẻ õjílẵ drỉ kỉ, ẵnỉ tẵ ẵmẵ drỉ rỉ'ỏ lỏngỏlỏ tẵ ngỏ fẻfẻ kỏ tẵsỉ nỏ ẵẵ'dỏ vỏ tẵkỏ 'ỏ kỏ. Nỉ ẵ'dỏ nẵẵ ngỏ fẻfẻ 'dỉ fẻlẻ, nyẻ ỏzỏ ẵmẵ drỉ ẵtỏlẻ trá gólīyỉ drỉ ẵnỉ drỉ 'ẻ'ỏ 'ẻlỏ rỉ kỏtỉ. ⁴ Nỉ ndrẻ drẻ, ỏzỏ krĩstỏ 'bỏ gólīyỉ Mẻkẻdỏnửyẵ 'ỏlỏ nẵ 'bỏ yỉ ẵlỏ rỉ, ỏnử kpẵẵ mỏ bẻ nỉ'ỏ ẵnỉ ndrẻlẻ rỉ, gỏ'dỏ ỏzỏ nỉ ẵ'dỏ kỏ nẵẵ ngỏ fẻfẻ ẵnĩkẵ fẻlẻ rỉ, gỏ'dỏ 'dỉ rỉ ẵ'dỏ ẵnyỉ fẻ'ỏ ẵmẵ drỉ rỏỏ, tẵlẵ mỏ ẵtỏ tẵ trá gólīyỉ drỉ sỉsỉ kỉ nỉ rỉ, mỏ nử trá nử ẵ'dỏ ngỏ fẻfẻ fẻ'ỏ ẵmbỏ. ⁵ Tẵ 'dỉ kỏ rỉ tỉ rỉ, gỏ'dỏ mỏ drỉ ĩsửzỏ lỏ kỉ, rỉ'ỏ tẵndỉ rỏ

ãmâ âdrúpĩ nô 'bá yî jōzó sísí ãnî ngálâ cú ìtí drē
 ãmâ drí cã ãkó. Gõ'dá gólíyî òpâ ró ãnî bê ngá
 fěfě ãníkâ 'ě'á fělá rî è'bélé njãã. Gõ'dá látî ùnjî
 ró rû bê ãnî drí ngá fěfě fězó rōô, òzō ãnî drí tã
 lâ 'bãlé trá 'ě'á fělá rî kâtí. Ìtí rî, ngá fěfě ãníkâ
 'ě'á fělá krístō 'bá gólíyî Yūdáyã 'álâ rî 'bá yî drí
 rî â'dô 'bã'á njãã ãmâ drí trōlé kpãã ãmá bê, òzō
 mã òcã trá ãnî ngáá tólâ rî. Ìtí rî, 'dĩ â'dô â'dá'á
 lâ òjílã ãzí drí kî, nî rî ngá fěfě fělé, tãlá nî lě kó
 trá fělá rî drí. Á'dó kô tã gólâ ãmâ drí ãnî ícízó
 ícî 'ělâ rî ì'dí.

⁶ Tã nô òrî ãnî drĩ. Òzō òjílã ò'wã ngá ngbãã
 fínyáwá ìtí rî, gólâ â'dô ngá ìyínyâ è'bé'á kpá
 ngbãã fínyáwá ìtí. Gõ'dá òzō òjílã ò'wã ngá
 ãmbá ìtí rî, gólâ â'dô ngá ìyínyâ è'bé'á kpá ãmbá
 ìtí. ⁷ Òjílã ãlô ãnî lãfálé sî òfě ngá íyíkâ, nyé òzō
 gólâ rî pĩpĩsílí drí lělé rî kâtí. Gólâ òfě kô tã ìsũ
 rî rî sî. Gõ'dá gólâ òfě kpá kô, gbõ tãlá ícá kô
 gólâ drí fězó lá kô rî drí. Gõ'dá gólâ òfě lówó
 sî drĩ-báláyî ró gõ'dá kpá ãyĩkõ sî, tãlá Ôvârí lě
 òjílã gólâ ngá fě 'bá drĩ-báláyî ró ãyĩkõ sî rî ì'dí.
⁸ Gõ'dá òzō nî ò'è tã 'dĩ trá ìtí rî, nî nî tãndí ró kî,
 Ôvârí cú mbârâkã bê ngá fělé ãnî drí gãrã ngá
 gólâ ãnî drí lělé rî drĩ sî, tãlá nî â'dô ró bê ngá
 bê dũũ gõ'dá nî pã ró òjílã gólíyî ngá ãkó lé 'bá
 ró 'dĩ 'bá yî bê. ⁹ Rî'á nyé òzō Ôvârí drí âtálé trá
 búkũ íyíkâ 'á rî kâtí,

“Òjílã Ôvârí kã rî ngá fěfě fělé drĩ-báláyî ró ngá
 ãkó lé 'bá yî drí,
 tã tãndí gólâkã 'dĩ tã lá ícá vřlî drĩ 'ásî kô zãã
 gbádú ãdũkũ ãkó.”

Lôngó 112.9

¹⁰ Gõ'dá Ôvârí rî nĩ rĩ'á órĩ âfêlé ôjílâ drí rĩ'á ì'dílâ. Gólâ rî kpá nĩ rĩ'á ngá nyānyā âfêlé ôjílâ drí nyâlê. Ítí rî, gólâ â'dô kpá ngá ânî drí lélé rî âfê'á nĩ ânî drí, nĩ ã'dô ró bê ngá fêlé âzì-âzì yî pázó.

¹¹ Nĩ ndrê drê, gõ'dá Ôvârí â'dô ngá tândí âfê'á ânî drí dũû tálâ ngá ânî drí fêlé ôjílâ âzì pázó 'dĩ tāsĩ. Tálâ ôzô mã òtírĩ ngá fêfê âníkâ 'dĩ 'bá yî fêê ânî âdrúpĩ yî ngá âkó lé 'bá ró 'dĩ 'bá yî drí rî, gólĩyî â'dô âwô-ítí 'ê'á Ôvârí drí rōô ngá 'dĩ 'bá yî tāsĩ. ¹² Ítí rî, tã tândí gólâ ânî drí 'êlé ânî âzì-âzì yî drí 'dĩ â'dô gólĩyî 'bã'á ngá gólĩyî drí â'dólé ìzã lâ bê rî 'bá yî ùsúlí. 'Dĩ ã'dô gõ'dá kpá ôjílâ ãzã 'bá yî 'bã'á âwô-ítí 'êlé Ôvârí drí rōô ngá ânî drí fêlé 'dĩ 'bá yî tāsĩ. ¹³ Nĩ ndrê trá, ngá fêfê tândí ânî drí fêlé 'dĩ â'dô â'dálâ kí, nĩ lē tã trá Ôvârí 'á pĩpĩsílí ãlô sĩ. Gõ'dá ôzô ôjílâ òndrê ânî trá tã rî 'dĩ 'ê'á ìtí rî, gólĩyî â'dô Ôvârí rî lûyí'á rōô tã rōrō âníkâ 'dĩ tāsĩ, gõ'dá kpá ngá fêfê âníkâ drĩ-báláyí ró ôjílâ gólĩyî ngá âkó lé 'bá ró rî yî pázó 'dĩ tāsĩ. ¹⁴ Krístô 'bá rî gógó Yūdáyã 'álâ rî 'bá yî rĩ'á rãtãã 'ê'á ânî tāsĩ rōô lôvó sĩ, tálâ Ôvârí â'dá pĩpĩsílí tândí iyíkâ rî trá gólĩyî drí ânî tāsĩ. ¹⁵ Nĩ 'dê mã 'ê âwô-ítí Ôvârí drí ãmbá, tálâ ngá fêfê ángí gólâ drí fêlé ãmâ drí ãmbã lâ drí lãvũlĩ trá gãrã ãmâ tĩ drí â'dízó tã lâ 'á nõ tāsĩ, ngá fêfê rí 'dĩ rĩ'á Yésũ ì'dĩ.

10

Tã Póólô drí ùlĩ âtalé yí rú rî tã-drĩ lâ lôgõzó

rî

¹ Mâ Póōlō âmâ nyāányâ, má lě ānî drí úlî âmákâ má drí átálé ānî drí mánísî rû lôgō sî vūdrî p̄p̄s̄ilî ã'dî sî òzō Yésū Krístō kâtí nō ârílí. Áâtâ trá kî, kâyî má drí 'bázó ānî bê nã, má lôgō mâ trá â'dólé gbō ngá fínyáwá ró ānî ândrá. Gõ'dá òzō má òtírî 'bãã ānî lâfálé yû rî, má drí gōzó rî'á úlî âmbâ-âmbâ átálé ānî drí.

² Òzō gõ'dá má òcâ trá ānî ngálâ rî, má â'dô úlî âmbâ-âmbâ átá'á ì'dî òjílâ gólîyî tã átá 'bá kî, má ââtá úlî âmbâ-âmbâ ìyî ìfî drî 'á kô 'dî 'bá yî drí. Gõ'dá má lěé kô úlî âmbâ-âmbâ átálé ānî nyāányâ drí.

³ Nî ndrê trá, gbō lé mã ã'dô òjílâ mvá 'î rî, mã rî kô ãjú 'būlî âmâ ãjú-'bá-ãzí yî bê tã ìsū āngó nō kâ rî sî. ⁴ Nî ndrê trá, gõ'dá drî-fê âmâ drí rîzó ãjú 'būlî ì'dî sî lâ rî â'dó kô òzō drî-fê òjílâ mvá kâ rî 'bá yî kâtí. Gõ'dá âmâ rî'á cú drî-fê Ôvârí kâ mbârâkâ bê gãrã âmâ drí rîzó âmâ ãjú-'bá-ãzí Sâtánã rî 'būlî ì'dî sî lâ rî bê. Drî-fê gólâ Ôvârí drí âfêlé 'dî cú rî'á fãfã bê vō Sâtánã kâ rîzó rîlî 'á lâ kúmú ró âmâ drîlî rî ìzãzó. ⁵ Gõ'dá gólîyî â'dô tã ìsū gólâ lómbé-lómbéwá kâ Sâtánã drí rî'á 'êlã âmâ drí, âmâ 'bã 'bá Ôvârí rî n̄lî kô rî ìzã'á drî-fê 'dî sî. Gõ'dá mã rî rû fūlî tã árí ãkō âmákâ Ôvârí drí rî bê drî-fê 'dî sî, gõ'dá tã ìsū âmákâ 'bãlé tã Yésū Krístō kâ ârílí ì'dî. ⁶ Ítí rî, gõ'dá nî fê ānî trá ndrî tã Ôvârí kâ ìnjîlî dódó rî. Gõ'dá âmâ rî'á njãã lâṅō fêlé òjílâ gólîyî Ôvârí rî ìnjî 'bá dódó kô rî 'bá yî drí.

⁷ Âmâ ãzí-ãzí yî, tã ìsū-ìsū āníkâ rî â'dó kô mbî.

Ōzō ōjílā āzâ 'bá yî ōrî ãyî tã ãsũlí kî, yî ãã' dô ōjílā Yésũ Krístō kã ã'dî rî, gō'dá nî ãsũ kpá kî, ãmã kpá ōjílā Yésũ Krístō kã ã'dî ōzō gólîyî tí. Gō'dá ãmã kpá cú drî-ãcê bê tã âtázó ãnî drî ãtí. ⁸ Tã ãsũ-ãsũ ãnikã 'á rî, mã rî rî'á ãmã lômbélé drî-ãcê gólã Kúmú ãmãkã Yésũ Krístō drî ãfêlé ãmã drî nō tãsi yã? Drî-ãcê rî 'dî rî'á tã lèlê ãnikã 'bãzó â'dólé gágá ã'dî sî lâ, â'dó kô ãnî ãzãzó.

⁹ Gō'dá má lèé kô wárãgã ãmãkã ãgílî ãnî drî nō drî ãnî 'bãlé â'dólé ãrî ró. ¹⁰ Nî ndrê trá, áátã trá kî, mã Póólô, úlî ãmãkã ãgílî wárãgã ãmãkã 'á rî, tã lâ ãyíkã ãmbã-ãmbã ró, gō'dá mã rî gógó drî 'bãzó ãnî bê tólã rî, mã ãã' dô ãyíkã mbãrãkã ãkó. Gō'dá úlî ãmãkã âtálé ãmã lâfálé 'á rî ãã' dô ãyíkã úlî tãkó rî 'bá yî ã'dî. ¹¹ Nî ndrê drê, ōjílã ãnî tã nō dódó, tã gólã mã drî ãgílî wárãgã 'á rî, ãcã kô â'dólé ngî, tã gólã mã drî 'ã'á âtálã ãnî drî, mã drî 'bãrê cú tólã rî 'á rî drî sî. Má ãgî wárãgã ãnî drî ngbãngbãnô rî, tãlã mã â'dó kô ãnî bê tólã rî drî. Gō'dá má ôtírî cãã ãnî ngãã tólã rî, mã â'dô úlî âtã'á ãnî drî kpá ãtí drî-ãcê gólã Ôvãrî ngã lésî mã drî wárãgã ãgîzó ã'dî sî lâ 'dî sî.

¹² ãtí rî, gō'dá má ãsũú tã kô ãmã nyãányã 'bãzó â'dólé sîsî ōjílã ãzî drî. Gō'dá gólîyî kî ãyíkã rî, ãyî tã ōlãvũ nî gãrã ōjílã ãzî drî sî. Gō'dá gólîyî rî ãyíkã ãyî ã'bîlî nō gbô ãkpãkã'dã ãyî vó 'ásî, ngãtã ã'dî lãvũ nî yã rî nîzó bê. Tã rî gógó ãtí 'dî, rî â'dálã kî, gólîyî nî tã kô, tãlã gólîyî ãsũ ãyíkã bê rî, gólîyî kî ãyî ãã' dô ãyî nyãányã kã ã'dî.

¹³ ãtí rî, gō'dá ãmãkã rî, mã rî ãmãkã ãmã lômbélé nō tã mbî drî. Má rî ãmã lômbélé cé

lôsĩ gólâ Ôvârí drí âfêlé má drí 'êlé ãnî lâfálé rî drĩ. ¹⁴ Má rî ámâ lômbélé rōô yã? Nĩ nĩ trá tãndí ró kĩ, mã ì'dî òjílã drĩ-káká gólâ pávó tị ãcê nõ trõ 'bá nĩzó cãlé tã âtî-âtî tãndí Ôvârí kâ nõ bê ãnî drí tólâ rî. ¹⁵ Ítí rî, gõ'dá má rî kô ámâ ârúlí lôsĩ âzĩ-âzĩ drí 'êlé nĩ rî drĩ. Võ lâ 'á rî, gõ'dá má lê tã lêlê ãníkâ Ôvârí 'á rî drí mbãlé â'dólé gãrã, tãlã lôsĩ ámákâ 'êlé ãnî lâfálé rî òmbã ró bê, nyé òzõ tã Ôvârí drí 'bãlé trá má drí 'êlé rî kâtí. ¹⁶ Gõ'dá má nĩ ró bê nĩ'á úlĩ Ôvârí kâ nõ 'bá yî pẽ bê súsĩ 'álã võ ãzã 'bá yî 'ásĩ. Má lê nĩlí võ ó'dí 'ásĩ nĩ'á tã âtî-âtî tãndí Ôvârí kâ nõ âtã bê, tãlã má òzó kô rĩ lómbé-lómbéwá 'êlé lôsĩ ámã âzĩ-âzĩ yî drí 'êlé nĩ rî yî drĩ kĩ'á nĩ rî, 'dĩ 'bá yî ãã'dô lôsĩ má drí 'êlé nĩ rî yî ì'dî. ¹⁷ Gõ'dá áátã trá tã ìgĩ Ôvârí kâ 'á kĩ nĩ rî,
 “Òzõ òjílã ãzã òlẽ trá íyî ârúlí rî,
 gólâ ãrũ yî cé tã Ôvârí drí 'êlé rî tãsí.”

Yẽrēmíyã 9.24

¹⁸ Gõ'dá òjílã gólã rĩ 'bá íyî tã lóngólé rî, Ôvârí lëé kô. Gõ'dá Ôvârí rî íyíkã cé òjílã yí drí ndrêlé tãndí rî 'bá yî lêlé ì'dî.

11

Tã Póólõ drí tã âtázó tã ìmbã 'bá ònjõ kã ró rî 'bá yî rú rî

¹ Ámã âdrúpĩ yí ámã ìzó yí bê, mã nĩ trá kĩ, â'dó kô rĩ'á tã lĩfĩ lõmbã kã ró má drí rĩzó ámã lômbélé. ² Mã rĩ'á tã ìsũ-ìsũ bê nyé tã lêlê ãníkã Yésũ Krístõ 'á rî tãsí, nyé òzõ Ôvârí drí 'bãrẽ tã ìsũ-ìsũ bê òjílã íyíkã tãsí rî kâtí. ãnî gõ'dá trá nyé

ōzō ōkó mvá gólâ ndrêlé trá 'ê'á gîlâ ōkó ró Yésũ Krístō drí rî kâtí, tîbê tâ lě 'bá trá kî, Yésũ Krístō drí â'dózó cé nî íyî ágó ró rî kâtí. Ítí rî, gō'dá má lěé kô ânî drí tâ ōnjí 'êlé gólâ rú. ³ Gō'dá má rî'á ũrî ró, tâlâ ōjílâ âzâ 'bá yî lě trá ânî âdólé tâ lělě Yésũ Krístō 'á pîpîsílí ãlô sî rî âyéle, nyé ōzō ñnî drí Áwâ rî âdórê rî tí. ⁴ Má nî trá, nî rî rî'á tâ ìmbâ ōjílâ tî sî ndrî Yésũ Krístō rî tāsî rî ârílí, ōzō kpálé tâ ìmbâ rî 'dî ã'dô ngî ãmákâ rî rú sî rî. Má nî trá, nî rî rî'á líndrí gólâ â'dó 'bá ngî rî 'bá yî lậgúlí Líndrí Ôvârí kâ má drí tâ lâ pélé trá ânî drí rî drî sî. Gō'dá nî rî kpá rî'á tâ lělé tâ âtî-âtî ngî ãzâ 'bá yî 'á tâ âtî-âtî tândí gólâ má drí pélé trá ânî drí rî drî sî.

⁵ ã'dô tâ ìmbâ 'bá gólîyî ngî ânî drí rî'á tâ gólîyíkâ ârílí 'dî 'bá yî tāsî rî ì'dî rî, ōjílâ gólîyî ókîzō nî rî, âã'dô ìyî lājó'bá ạngí ró 'dî 'bá yî drí, má ìsũú kô kî, ãmbâ gólîyíkâ lậvũ má drî sî. ⁶ Gbō lé má ãâtâ tâ dódó kô rî, má â'dâ tâ trá ânî drí ngbálí-ngbálí kî, má rî tâ Ôvârí kâ pélé ânî drí nō tâ ñnî Ôvârí ngá lésî rî sî.

⁷ Gō'dá kậyî gólâ má drí rîzó tâ âtî-âtî tândí Ôvârí kâ nō pélé ânî drí rî, má ìjî ânî kô âđì âfêlé má drí. Gō'dá má lógō má trá â'dólé ngá fínyáwá ró, gō'dá nî ã'dô ró bê gậrậ. Tâ gólâ má drí 'êlé 'dî tâ ōnjí 'ì yã? ⁸ Ítí rî, gō'dá krístō 'bá vō ãzâ 'bá yî 'ásî rî 'bá yî âfê âđì bê má drí rî, má trō âđì 'dî trá ânî pázó ì'dî sî lâ. ⁹ Kậyî má drí 'bázó ânî bê tólâ rî, gbō lé má ã'dô bê ngá ãkó rî, má ìkpókpólōô ânî kô ngá má drí â'dózó ìzã lâ bê 'dî tāsî âfêlé má drí, tâlâ krístō 'bá gólîyî âcá 'bá

Mēkēdónīyā lésī rī 'bá yī âfē ngá ĭzā lâ drí áamá 'élé rī nī má drí. Nī ndrê trá, sísí rī má 'bāá lâño áamáká kô ânī drī. Gō'dá ĭzátú rī, má ícá kpá kô 'bālā ânī drī. ¹⁰ Tā pātī ró, má âtâ tâ ânī drí Yésū Krístō rī rú sī, má ícá kô tâ 'dī âtâ-âtâ lâ âyéle 'bādrī âníkâ Ĝiríkī kâ nō 'ásī nōngá. Má â'dô áamáká kó zāâ rī'á áamá lômbélé tâ gólâ má drí âđđ trōzó ânī drīgá sī kô 'dī 'á. ¹¹ Ítí rī, tâ gólâ má drí âđđ trōzó ânī drīgá sī kô 'dī ífí lâ â'dô 'í yā? Á'dó kô kī, má lēé ânī kô rī. Ôvârí nī trá kī, má lē ânī trá rōô.

¹² Ítí gō'dá má â'dô zāâ rī'á tâ gólâ má drí rī'á 'élâ ngbāângbânō âđđ trōzó ânī drīgá sī kô rī 'élé í'dí, tâlâ ôjílâ gólīyī ònjō kâ 'dī 'bá yī ôzó kô rī ĩyī lômbélé kī'á nī rī, yī òrī lôsī 'élé Ôvârí drí, kpá té ôzō âmâ drí rīrī 'élâ rī kâtí. ¹³ Nī ndrê trá, ôjílâ 'dī 'bá yī â'dó kô ĩyī pātī-pātī lājó'bá Yésū Krístō kâ í'dí. Gólīyī lājó'bá rī 'bá ôjílâ ádólé ònjō sī rī 'bá yī í'dí. Gólīyī ôjâ ĩyī â'dólé nyé ôzō lājó'bá Yésū Krístō kâ rī yí kâtí. ¹⁴ Ítí rī, nī 'bā tâ 'dī ôlījā ânī drī kô. Kpá ítí, Sātánā â'dô kpá íyī ôjā'á, ôjílâ òndrê ró yī bē ôzō mālāyíkā Ôvârí ngá lésī rī kâtí. ¹⁵ Ítí rī, gō'dá â'dó kpá kô âmbâ-âmbâ ró lājó'bá Sātánā kâ drí ĩyī ôjázó kpá â'dólé nyé ôzō lājó'bá Yésū Krístō kâ rī 'bá tâ âtī-âtī tândí gólâká pélé rī kâtí. Gō'dá ôtírī cāâ kâpī âđđkū sī rī, Ôvârí â'dô tâ-vó gólīyíkâ kī'á kpá té tâ 'é'ē gólīyíkâ gólīyī drí 'élé rī vó ró.

Tā lâño Póólō drí nīlī lājó'bá Yésū kâ ró rī tāsī rī

16 Má ândâ drê tâ nô kpá ó'dí âní drí. Tã ìsũ-ìsũ âníkâ 'á rí, má rí tâ âtálé tâ nĩnĩ sĩ kô. Gõ'dá gbõ lé ìtí rí, gõ'dá nĩ ârĩ tâ ámakâ gólâ má drí áamá lômbezó tâ lâ sĩ nõ. 17 Tã gólâ má drí 'è'á âtálâ âní drí rí, má rí âtálâ 'dĩ tâ nĩ ãkô ámakâ 'dĩ sĩ, â'dó kô tâ âtálé òzõ Yésũ Krístõ kátí rí ì'dí. 18 Òjílâ düũ rí ìyĩ trá rí'á ìyĩ lômbéle ângó nõ 'á, ìtí rí, gõ'dá má â'dô kpá áamá lômbé'á âní drí. 19 Nĩ â'dô âníkâ bê tâ nĩ 'bá ró rí, 'dõvó nĩ â'dô kpá òjílâ gólíyĩ tâ nĩnĩ ãkó rí yĩ lậgúlí. 20 Má âtã âní drí tâ pậtĩ-pậtĩ ró, nĩ âyê òjílâ 'dĩ 'bá yĩ trá âní 'bãlé rặgĩ ìyĩkã ró. Gólíyĩ drí rĩzõ âní âdólé âđđĩ âníkã nyázó, âní lô'dalé âní ndrẻzỏ ngá fĩnyáwá ró, gõ'dá kpá rĩzỏ tâ ânyĩ kã 'èlé âní drí. 21 Nĩ ndrẻ drẻ, má ìcã kô tâ ònjĩ ìtĩ 'dĩ 'èlé âní drí. Gõ'dá tãlã ã'dô 'ì âní drí rĩzỏ tâ òjílã 'dĩ 'bã yĩ kã ârĩlĩ ì'dĩ tâ ámakã rĩ ârĩ-ârĩ lâ võ 'á yã?

Gõ'dá òzõ òjílã 'dĩ 'bã yĩ òrĩ ìyĩ lômbéle tâ ìyĩkã tãsĩ rĩ, gõ'dá má â'dô kpá áamá lômbé'á tâ ámakã rĩ tãsĩ. Ngbãangbãnõ rĩ, má rĩ úlĩ âtálé nõ, nyé òzõ tâ nĩ ãkô lé 'bã kátí. 22 Gólíyĩ kĩ, ìyĩ ã'dô òrĩ Ìbũrũ kã 'ì. Mã kpá òrĩ Ìbũrũ kã 'ì. Gólíyĩ Æbãrãyãmã rĩ ózõwá yĩ ì'dí. Gõ'dá mã kpá Æbãrãyãmã rĩ ózõwá 'ì. 23 Gólíyĩ kĩ, ìyĩ â'dô rũ ì'bũ 'bã Yésũ Krístõ kã 'ì. Gõ'dá mã kpá rũ ì'bũ 'bã Yésũ Krístõ kã ì'dĩ gólíyĩ lậvũlĩ ndrĩ. Ngbãangbãnõ rĩ, úlĩ ámakã nõ gõ'dá trá pậtĩ ùlĩ tâ nĩ ãkó lé 'bã kã 'ì. Gõ'dá lé ìtĩ rí, má 'è lỏsĩ trá Òvãrĩ drí rỏõ gặrặ gólíyĩ lậvũlĩ. Gõ'dã óỏmbẻ mã trá 'bãlé gặnặmặ 'á ândalẻ lỏsĩ Òvãrĩ kã nõ 'ẻẻ lỏ 'á gặrặ gólíyĩkã đặlẻ sẻ. Ócã mã trá ândalẻ ândalẻ ònjĩ tẻẻ, tí ã'dỏ ró kỏ mã drẻ đặzỏ vẻẻ. 24 Gõ'dã

òjílã drĩ-'bá Yúdã yí kâ rî câ mâ trá ònjóró'bí
 sī nyâ'dí-trá-drĩ-lâ-ngâ-mûdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-njĩ-drĩ-
 lâ-sû ândálé ândâlâ njĩ. ²⁵ Gõ'dá drĩ-'bá Rómã
 kâ câ mâ kpá trá fê sī, ândâlâ nâ. Kâÿî ãlô sī,
 òjílã drí kpá âmâ lûvũzó kúní mvá sī, ã'dô ró má
 òdrã ró vólé. Gõ'dá kōlóngbõ 'ê trá rû âkólé má
 bê ìmvû ândrê 'á ândâlâ nâ, gõ'dá kâÿî ãlô sī,
 kōlóngbõ drí 'êzó rû âkólé âmã bê ìmvû ândrê
 'á rî sī rî, má âgô trá kōlóngbõ rú ìmvû drĩ, ãtú
 gĩrĩ ngácì gĩrĩ ãtú-pá nyâ'dí-ãlô-drĩ-lâ-ngâ-sû sī,
 ã'dô ró âmã nyãányã pãlé. ²⁶ Má tô âcì jējē trá
 vō 'ásí dũũ, âcì tōtō 'dí 'bá yí vō 'ásí rî, má 'bê
 drĩ trá tâ ònjĩ-ònjĩ bê dũũ, ìmvû ândrê tĩtĩ, ngá
 ôpá 'bá, òjílã âmákã Yúdã yí kâ rî yí drí 'êzó âmã
 fũlí, gõ'dá kpá gólĩyî â'dó 'bá kô òjílã Yúdã yí kâ
 ró rî 'bá yí bê. Gõ'dá jãrĩbã 'á ngátã òmã 'á yã
 rî, má rî âmákã kó zãã drĩ 'bêlé tâ ònjĩ-ònjĩ bê.
 Gõ'dá má òtírĩ nĩ ìmvû ândrê drĩ sī kōlóngbõ sī
 rî, má 'bê drĩ íyíkã kpá zãã tâ ònjĩ-ònjĩ bê. Ítí rî,
 gõ'dá òjílã gólĩyî rî 'bá ãyí tâ âmãlé kí, ãyí ãã'dô
 krístô 'bá yí ã'dí rî, rî ãyí kpá rĩ'á tâ ònjĩ-ònjĩ 'êlé
 má drí. ²⁷ Má rî lôsĩ 'êlé rōô bũũ lãñõ drí fĩzó
 má rú. Kâÿî ãzã 'bá yí sī rî, má 'ê lôsĩ ngácì gĩrĩ,
 má kó â'dú kô. Kâÿî ãzã 'bá yí sī rî, má trá lõfó
 ró ìmvû lõvó bê. 'Dĩ 'ê rû trá ítí ândálé dũũ.
 Gõ'dá kâÿî ãzã 'bá yí sī rî, má trá ngá nyãnyã
 ãkó nyãlé. Má rî trá ítã tãndí ãkó sölé 'ê'dê drí,
 gõ'dá kpá jó tãndí ãkó rĩzó 'á lâ, òzõ òcã trá ôzê
 ìmvû bê rî.

²⁸ Gõ'dá tâ 'dí 'bá yí drĩlĩ sī ndrĩ rî, má njĩ lãñjĩ-
 lãñjĩ lôsĩ âmákã 'dĩ kã 'dĩ ndrĩ kãñisã tãsĩ. Mã tâ
 ãsũ ró gólĩyî tãsĩ kâÿî lãñõ kã 'ásĩ. ²⁹ Òzõ gõ'dá

ōjílā ã'dô trá mbârâkã ãkó rî, gō'dá má ícá kpá kô â'dólé mbârâkã ãkó òzō gólīyíkã tí yã? Gō'dá òzō áãádô òjílā ãzã trá tã ònjí 'èlé rî, 'dī 'bã mã â'dólé tã ìsũ ró rōô.

³⁰ Gō'dá â'dô bê trá ìtí rî, òzō má òlě trá ámâ ârúlí rî, 'dövó má ârú mã ngá gólīyî rî 'bá â'dálâ kī, mã rī'á mbârâkã ámâ ífífí kã rî ãkó rî tāsī.

³¹ Ôvârí rî nyãányã nĩ trá kī, mã rî 'dī â'dó kô ònjô ádólé ì'dí. Gólâ Kúmú âmákã Yésũ Krístô rî átá 'í, úlúyî gólâ zãã gbádú ãdūkũ ãkó. ³² Kãyî Ārētásī drí 'bãzó kúmú ạngí ró kúmú ãzí drīlī ndrī, mã drí drē rīzó rīlī jãrībã Dãmāsékē 'álâ rî, kúmú jãrībã rî 'dī kã 'è ámâ rūlī òmbélé 'bãlé gãnimã 'á. Ítí rî, gō'dá gólâ drí ạngú 'bũ 'bá íyíkã 'bãzó dīrī jãrībã rú sī, ã'dô ró bê ámâ rūlī, òzô mã áãfō trá rî. ³³ Gō'dá ámâ rû-lê-ãzí yì pã mã trá. Gō'dá ùpĩ bê ãgã jãrībã 'dī kã 'á, gō'dá gólīyî drí ámâ 'bãzó ívô 'á gōzó bãfí ãcê òmbélé ívô rî 'dī tị ámâ ìrízó kôrô ùpĩ rî 'dī 'ásī. Ítí rî, gō'dá mã drí ngá pãzó kúmú 'dī drīgá sī.

12

Tã lârâkô gólâ Ôvârí drí â'dálé Póólô drí rî

¹ Gō'dá má â'dô rī'á zãã ámâ lômbê-lômbê bê ãtị 'álâ, gbô lé tã mã drí rīzó ámâ lômbélé tã lâ sī 'dī rî òpã mã kô rî. Gō'dá má â'dô tã lârâkô Ôvârí drí â'dálé mã drí rî tã lâ átá'á ãní drí, gō'dá kpá tã gólâ mã drí âbīlī lĩfĩ ngbã ró rî bê. ²⁻³ Ndrô mùdrī-drī-lâ-ngâ-sù lậvũ 'bá nã 'bá yì vósī rî, ótrô mã trá nĩzó ì'dí bê lâ úrú 'álâ. Gō'dá mã nĩ kô ngátá ótrô mã trá nĩzó ì'dí bê lâ úrú 'álâ kũlũtũtũ ró ngátá âbĩ-âbĩ 'í yã rî, gō'dá tã gólâ

â'dó 'bá rî, Ôvârí n̄ íyîngá n̄. ⁴ Kâyî ámâ trôzó úrú 'álâ rî s̄i rî, má ârî tã trá dũu tîbê má drí îcálê tã lâ ngĩlî ânî drí kô rî. Ôvârí lēê kô âmâ ôjílâ mvá drí tã ítí 'dĩ 'bá yî tã lâ âtálê. ⁵ Tí má â'dô ámâ lômbé'á tã gólĩyî ítí 'dĩ 'bá yî tāsĩ. Gõ'dá ítí rî, má îcá kô ámâ lômbélé âkpã âmâ nyãányâ tāsĩ. Má â'dô ámâ lômbé'á tã gólâ má drí â'dózó mbârákã âkó 'á lâ rî tāsĩ. ⁶ Gõ'dá gbõ lé má ôlê ámâ lômbélé tã 'dĩ tāsĩ rî, gõ'dá má îcá kô ámâ lômbélé ámâ nyãányâ tāsĩ, tãlâ má lēê kô ôjílâ drí n̄i lâ kĩ, âmbã ámakã rî ôlâvũ gãrã tã gólĩyî drí ámâ ndrêzó 'ērê lâ 'á ngãtá âtarê lâ rî 'á 'dĩ drĩ s̄i.

⁷ Ítí rî, gõ'dá Ôvârí lēê kô má drí ámâ lômbélé ngá gólĩyî yî Ôvârí drí â'dalé má drí 'dĩ 'bá yî tāsĩ. Ítí rî, gólâ âyê vōrã 'bá Sātánã ngá lésĩ rî trá lânõ âfélê ámâ rú'bã 'á, tã lâ ôlâzê ró má rú, tãlâ má ôzó kô rĩĩ ámâ lômbélé tákányĩ. ⁸ Ítí rî, má lô'bã rú'bã trá Kúmú ámakã Yésũ Krístõ rú ândâlâ nâ, gólâ ôtrõ ró lânõ ângĩ 'dĩ bê volé má rú s̄i. ⁹ Gõ'dá gólâ 'é tã má drí îjílí 'dĩ kô, gólâ kĩ bê má drí rî, mbârákã lôvó íyíkã kã 'dĩ îicã trá má bê ámâ pãlé kâyî lânõ 'dĩ kã 'á. Gólâ kĩ, ôzõ má â'dô mbârákã âkó rî, gõ'dá mbârákã íyíkã drí 'bãzó má 'á gãrã. Tãlâ úlî 'dĩ tāsĩ rî, mâ Póólõ, mâ rĩ'á âyĩkõ ró ámâ lômbélé ânî drí tã gólĩyî ámâ 'bã 'bá â'dólê mbârákã âkó 'dĩ tāsĩ. Tãlâ tã 'dĩ 'bá yî tāsĩ rî, mbârákã Yésũ Krístõ kã â'dó rĩ'á má 'á gãrã ámâ rũlî gágá. ¹⁰ Tãlâ tã 'dĩ 'bá yî tāsĩ rî, mâ rĩ'á âyĩkõ ró ôzõ lânõ ô'ê má trá rî. Ngãtá ngá gólĩyî ámâ 'bã 'bá â'dólê mbârákã âkó rî 'bá yî ã'dĩ ngãtá lã'dá 'î, ngãtá rĩrĩ âmbâ-

âmbâ ângó nō 'á nō ì'dí yā rî, ngátá lâṅō 'í yā rî, mâ njââ lâṅō 'dí 'bá yí lâràkô lâ yí nṅílí ndrī Yésū Krístō sī. Nī ndrê trá, gō'dá òzō lâṅō 'dí 'bá yí ò'bā mâ trá â'dólé mbârâkâ âkó rî, gō'dá mbârâkâ âkī Yésū kâ 'dī drí áamá pázó.

Tā lôvó Póólō kâ krístō 'bá yí drí rî tāsī

¹¹ Má nṅí trá kī, má rî úlì âtalé òzō tā nṅṅī âkó lé 'bá kâtí, gō'dá nī 'bā mâ nī â'dólé ìtí tā nṅí âkó lé 'bá ró 'dī. Tí rī'á tândí ró ãnī drí ãmâ lûyílí lôsī gólâ má drí 'èlé âmbá ãnī lâfálé nō tāsī. Nī ndrê trá, gbō lé má ã'dô tā nṅí âkó lé 'bá 'í rî, má nṅí trá, lâjóbá 'dī 'bá yí rī'á ngī. Gólīyí ãnī drí rī'á rú lâ ìyí lûyílí 'dī 'bá yí, âmbâ gólīyíkâ rî lâvúú âmbâ ámakâ rî kô. ¹² Kâyì má drí 'bázó ãnī bê tólâ rî, má 'è tā trá dūú, ã'dô ró bê tā â'dâ ró kī, pătī mā lâjóbá Yésū Krístō kâ ì'dí. Má rî trá rī'á lôsī lâjóbá kâ 'èlé ãnī lâfálé dódó tā nṅṅí sī, tā lâràkô gólīyí Ôvârí drí áamá 'bälé 'èlâ 'dī 'bá yí bê.

¹³ Nī ndrê drê, tā ndrī má drí 'èlé trá òjílâ kãñisã äzâ 'bá yí kâ drí rî, má rî kpá 'èlâ ãnī drí. Tā gólâ má drí 'èlé ãnī drí kô rî, rī'á cé má ìjì ãnī kô âḍḍí âfèlé má drí áamá vó ndrêzó. Má 'è 'dī tā ányâ 'í yā? ¹⁴ Ngbâangbânō rî, nōô trá tā ândâlâ nâ lâ 'í má drí 'èzó nílí ãnī ndrêlé rî. Gō'dá âcí rî nō 'á rî, má â'dô volé gã'á kpá dó âḍḍí zílí ãnī tì sī. Má lée ngá ãnī drīgá sī kô. Má lè iyíkâ bê-rí ãnī drí ãnī nyãányâ fèlé ì'dí Ôvârí drí. Nī ndrê trá, â'dó kô tândí ró 'dīyímvá drí rīzó nī rī'á átá lâ yí vó ndrêlé ândrê lâ bê. Átá yí ândrê bê rî, rî ìyí nī rī'á mvá lâ yí vó ndrêlé. Gō'dá ãnī trá nyé òzô áamá mvá yí kâtí. ¹⁵ Ìtí rî, gō'dá mâ rī'á äyĩkô

ró ngá ámakâ fêlé ndrĩ ãnî pázó. Gõ'dá má â'dô kpá cú amâ nyáanyâ fê'á nyé ãnî pázó. Gõ'dá má lé ãnî trá rōô. Gõ'dá tãlã ã'dô 'î ãnî drí iyíkã amâ lëzó dódó kô rî yã?

¹⁶ Gbõ lé nĩ lë tã-drĩ trá kĩ, má zí âdĩ ãnî tí sĩ amâ pázó kô rî, òjílã äzã 'bá yî ãnî lãfálé sĩ kĩ, má ãã'dô lĩfĩ lõmbã 'bá 'î. Má òrĩ ãnî ádólé ònjõ sĩ. ¹⁷ Gõ'dá tã rî 'dĩ â'dô iyíkã 'bã'á ìtí 'dĩ ángó tí yã? Kãyî gólã má drí lãjó'bán 'dĩ 'bá yî jõzó ãnî ngáá tólã rî, má ùjũ trá ãnî ádólé lãjó'bán 'dĩ 'bá yî tí sĩ yã? ¹⁸ Má lò'bã rú'bán trá Títõ drí nĩzó ãnî pãlé krístõ 'bã äzã bê. Kãyî rî nã sĩ rî, Títõ ádô ãnî trá ngá trõzó ãnî drígã sĩ iyî ífífí drí yã? Nĩ nĩ kô kĩ'á nĩ rî, ãmã kpãrãtĩ Títõ bê rî tã tãndí 'élé ãnî pázó yã?

¹⁹ Nĩ ìsũ ãnĩkã bê rî, mã rî ãmakã nõ cé ãmã tã átalé ì'dí ãnî drí, tãlã nĩ ìsũ ró tã bê kĩ, ãmã òjílã tãndí 'î yã? Á'dó kô ìtí. Ámã âdrúpĩ yî amã ìzó yî bê, mã rî nõ cé tã gólã Kúmú ãmakã Yësũ Krístõ drí lëlé ãmã drí átalé ãnî drí rî átalé ì'dí Ôvãrĩ rî lĩfĩ drĩ 'á. ãnî amã rû-lë-ãziyã gólĩyî amã drí lëlé rōô rî yî ì'dí. Ìtí rî, tã ndrĩ gólĩyî amã drí rĩ'á 'ëlã 'dĩ 'bá yî, mã rî 'ëlã 'dĩ, ã'dô ró bê mbãrãkã sölé ãnî rú lòsĩ Ôvãrĩ kã 'ëzó. ²⁰ Gõ'dá mã rĩ'á ùrĩ ró, tãlã má òtĩrĩ cãã ãnî ngálã tólã rî, mã ícã kô ãnî ùsúlí, nyé òzõ má drí lëlé rî kãtí. Gõ'dá má ícã kpã kô á'dólé òzõ ãnî drí lëlé rî kãtí. Mã rĩ'á ùrĩ ró, tãlã má òtĩrĩ cãã ãnî ngáá tólã rî, mã â'dô tã ònjĩ-ònjĩ nõ 'bá yî ùsú'á ãnî lãfálé, lãwã-lãwã, pĩpĩsílí 'bã'bã ngá äzi-ãzi kã rú, ãwã, lãfã cãcã, lã'dã, tã ngõngõ, lómbé-lómbéwã gõ'dã tã bãrãbãnyã rî 'bá yî bê. ²¹ Mã rĩ'á tã ìsũ ró, tãlã

má òtírí cāâ tólâ rî, Ôvârí â'dô ámâ 'bã'á â'dólé ãnyĩ ró tâ ãníkâ tāsī, tālâ nĩ âdĩĩ drĩ kô tâ ònjí ãníkâ 'ásī. Má â'dô ãwó ngõ'á rōô òjílâ gólíyí dũũ rĩ 'bá zāâ rĩ'á tâ ònjí ãyíkâ sísí rĩ 'bá yí 'èlé 'dĩ 'bá yí tāsī. Gólíyí âdĩĩ drē zāâ drĩ kô tâ ònjí ãyíkâ rĩ'á 'èlâ sísí rĩ 'bá yí 'ásī. Gólíyí drē zāâ rĩ'á â'dú kô'á òjílâ gólíyí â'dó 'bá kô gólíyí òkó ró ágó bē rĩ 'bá yí bē fāã.

13

Tā Póólō drí drí-mbílí sōzó krístō 'bá gólíyí Kōrīnītō 'álâ rî 'bá yí lífí, tālâ gólíyí òlē ró tâ bē Yésū 'á p̄p̄t̄t̄ĩ ãlô sī rî

¹ Má trá nĩ'á 'dĩ ãnĩ ndrēlé ngbãângbânō ândâlâ nâ lâ ró. Nĩ nĩ tãndí ró kĩ, má â'dô tâ 'è'á nyé òzō úlĩ Ôvârí kâ drí âtalé trá rĩ kátí, “Ôzō òjílâ ãzâ â'dô bē tâ bē rĩ, rĩ'á tãndí ró òjílâ drí â'dózó bē rĩ ngátá nâ â'dólé lífí drĩ 'bá ró tâ-drĩ lélé kĩ, p̄t̄t̄ĩ tâ rĩ 'dĩ â'dô trá ítí.” ² Gõ'dá má sō drí-mbílí trá ãnĩ lífí sísí tâ ònjí ãníkâ ãzâ tāsī, kâyí gólâ má drí â'dózó ãnĩ bē ândâlâ rĩ lâ ró rĩ 'á. Ngbãângbânō rĩ, má lē kpá tâ 'dĩ ândalé ãnĩ drí wárãgã má drí 'è'á ãgílâ ãnĩ drí nō 'á. Má òtírí cāâ tólâ 'wãâ ró rĩ, òjílâ gólâ má drí úsúlí trá tâ ònjí bē rĩ ícá kô ngá pãlé. Má â'dô lâņō fē'á òjílâ gólíyí tâ ònjí 'è 'bá trá rĩ 'bá yí drí ndrĩ. ³ Ítí rĩ, gõ'dá ãnĩ drí nĩzó lâ dódó kĩ, p̄t̄t̄ĩ Yésū Krístō rĩ nyãnyã rĩ úlĩ âtalé ámâ tĩ sī. Gõ'dá gólâ cú mbârãkã bē òjílâ jãlé tâ mbĩ rĩ 'èlé ã'dĩ. Gólâ â'dô mbârãkã ãyíkâ â'dá'á ãnĩ lâfálé 'á. ⁴ Nĩ ndrē trá, gbõ lé Yésū Krístō drã bē fē lâlĩ-lâlĩ drĩĩ òzō òjílâ gólâ mbârãkã ãkó rĩ kátí rĩ, gõ'dá gólâ ngá

trá òdrā 'ásī mbârâkâ Ôvârí kâ sī. Ngbâangbânō gólâ rī'á lédrē-lédrē ró. Âmâ lājó'bá rī'á fāfā ākó, gō'dá òzō âmâ drí â'dólé ngá ãlô ró Yésū bê rī, âmâ rī'á cú fāfā bê Ôvârí ngá lésī. Gō'dá âmâ drí â'dózó āní bê ngá ãlô ró Yésū Krístō 'á, rī'á tã 'èlé mbârâkâ Ôvârí kâ sī.

⁵ Ítí rī, gō'dá nī ârī rīrī āníkâ dódó. Nī ârī tã gólīyī āní drí rī'á 'èlá rī 'bá yī dódó, nī nī ró bê ngátá nī rī tã 'èlé 'dī tã lēlē āníkâ Yésū Krístō 'á rī vó ró yā rī. Nī nījī kô kī, Yésū Krístō rī rīlī āní 'á pātījī ró yā? Té òzō tã 'è'è āníkâ āā'dâ kô kī, nī lē tã trá Yésū 'á rī ĩ'dī, Yésū rī āní 'á kô. ⁶ Òzō nī ârījī tã 'è'è âmákâ rī, nī â'dô ndrē'á lâ kī, mã âyé lātī Ôvârí kâ kô. ⁷ Gō'dá âmâ rī'á āwó ngō'á Ôvârí drí, tãlâ nī rī ró bê cú ítí tã ányâ 'è ākó. Mã rī rātáā 'èlé Ôvârí drí ítí, 'dī rī â'dó kô cé Ôvârí òfē ró ândrâ-tândī bê lôsī âmákâ 'èlé āní lãfálé 'dī drí. Mã lē bê-rī āní drí tã tândí 'èlé ĩ'dī, gbō lé òzō lôsī âmákâ āní lãfálé rī ò'wâ lō'wâ kô rī. ⁸ Nī ndrē trá, mã ícá kô tã ònjí 'èlé, ā'dô ró tã âtī-âtī tândí Ôvârí kâ nō ízázó. Mã lē tã 'èlé cé tã âtī-âtī tândí Ôvârí kâ nō òlâ'bú ró bê vō 'ásī ndrī. ⁹ Ítí rī, âmâ rī'á āyīkō ró â'dólé mbârâkâ ākó, òzō â'dô-â'dô mbârâkâ ākó 'dī āā'dô āní 'bã'á cú â'dólé mbârâkâ bê gārê rī. Tãlâ tã rī 'dī tāsī rī, mã 'è rātáā Ôvârí drí, nī rī ró bê zãā ãtī 'álâ tã Ôvârí kâ 'è'è lâ bê. ¹⁰ Ítí rī, gō'dá má rī wárāgā nô ígīlī āní drí drē sísí má drí cã ākó āní ngálâ nō rī, tãlâ má òtīrī cãā āní ngálâ tólâ rī, mã òzó kô úlī âmbâ-âmbâ âtá āní drí drī-âcê gólâ Kúmú âmákâ Yésū Krístō drí âfèlé má drí nō sī. Drī-âcê 'dī ā'dô ró bê āní pãlé tã Ôvârí kâ 'èlé tândí ró.

Â'dó kô ãnî îzãzó ĩ'dî sî lâ.

*Úlĭ ãdũkũ Póôlô kâ krístô 'bá Kōrínītô 'alâ rĭ
'bá yĭ drĭ rĭ*

¹¹ Ámâ âdrúpĭ yĭ âmâ îzó yĭ bê, má â'dô úlĭ ãdũkũ lâ âmákâ átá'á ãnî drĭ ngbãângbânô. Nĭ ùjũ cé tã gólĭyĭ Ôvârí drĭ lĕlé rĭ 'bá yĭ 'elĕ ĩ'dĭ. Nĭ ùjũ úlĭ âmákâ árĭlí. Nĭ rĭ tã ĩ'bĭ-ĭ'bĭ sĭ ãnĭ lâfálé 'ásĭ ãlô. Gô'dá nĭ rĭ kpá pĭpĭsĭlĭ ã'dĭ sĭ ãnĭ lâfálé 'ásĭ. Gô'dá Ôvârí gólâ ãnĭ lĕ 'bá bê gô'dá kpá tã ã'dĭ íyĭkâ âfĕ 'bá ãnĭ drĭ rĭ ôrĭ ãnĭ bê. ¹² Nĭ 'ê nĭ-bê-yã krístô 'bá ãzĭ rĭ 'bá yĭ drĭ 'díyĭ âmvô-âmvô sĭ. ¹³ Krístô 'bá ãzĭ gólĭyĭ nôlé nô 'bá yĭ 'ê nĭ-bê-yã ãnĭ drĭ. ¹⁴ Tã lânjã Kúmú âmákâ Yésũ Krístô kâ, ngá lĕlé Ôvârí kâ bê gô'dá kpá rû âmû Líndrĭ Tãndĭ Ôvârí kâ rĭ kâ ôrĭ kpãkã ãlô ãnĭ bê ndrĭ. ĩ'dĭ 'dĭ.

Tã-drĩ LěĹě Ó'dí Óvârí Kâ

Avokaya: Tã-drĩ LěĹě Ó'dí Óvârí Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354